2006 I

श्रीकवच, अर्गला, कीलक — ७ पत्र
सप्तशती, संक्षिप्त मूल — १५
" नेवारी नेपाली भाषा — ५६
———
७८

॥ श्रीदुर्गायाः पुस्तकमिदं ॥ शुभम् ॥ ॥

दे·क

१ ॐ नमश्चण्डिकायै॥ ॥मार्कण्डेय उवाच॥ यद्गुह्यं परमं लोके सर्वरक्षाकरं नृणां। यन्न कस्यचिदाख्यातं तन्मे ब्रूहि पितामह॥१॥ ॥
ब्रह्मोवाच॥ अस्ति गुह्यतमं विप्र सर्वभूतोपकारकं। देव्यास्तु कवचं पुण्यं तच्छृणुष्व महामुने॥२॥ प्रथमं शैलपुत्री च द्वितीयं ब्रह्मचारि
णि॥ तृतीयं चन्द्रघण्टेति कूष्माण्डेति चतुर्थकं॥३॥ पञ्चमं स्कन्दमातेति षष्ठं कात्यायनीति च। सप्तमं कालरात्रीति महागौरीति चाष्टमं
॥४॥ नवमं सिद्धिदात्री च नवदुर्गाः प्रकीर्त्तिता॥ उक्तान्येतानि नामानि ब्रह्मणैव महात्मना॥५॥ अग्निना दह्यमानस्तु शत्रुमध्ये गतो र
णे। विषमे दुर्गमे चैव भयार्त्ताः शरणं गताः॥६॥ न तेषां जायते किञ्चिदशुभं रणसङ्कटे। नापदं तस्य पश्यामि शोकदुःखभयं नहि॥७॥ यैस्तु

भक्त्या स्मृता नूनं तेषां सिद्धिः प्रजायते। प्रेतसंस्था तु चामुण्डा वाराही महिषासना॥८॥ ऐन्द्री गजसमारूढा वैष्णवी गरुडासना। माहेश्वरी वृषारू
ढा कौमारी शिखिवाहना॥९॥ ब्राह्मी हंससमारूढा सर्वाः रथैव मानिना। सर्वाभरणशोभाढ्या नानारत्नोपशोभिता॥१०॥ दृश्यन्ते रथमारूढा
देव्याः क्रोधसमाकुला। शंखं चक्रं गदां शक्तिं हलं च मुसलायुधं॥११॥ खेटकं तोमरं चैव परशुं पाशमेव च॥१२॥ कुन्तायुधं त्रिशूलं च शा
र्ङ्गमायुधमुत्तमं। दैत्यानां देहनाशाय भक्तानामभयाय च॥ धारयन्त्यायुधानीत्थं देवानां च हिताय वै॥१३॥ नमस्तेस्तु महारौद्रे म
हाघोरपराक्रमे। महाबले महोत्साहे महाभयविनाशिनि॥१४॥ त्राहि मां देवि दुष्प्रेक्ष्ये शत्रूणां भयवर्द्धिनि। प्राच्यां रक्षतु मामैन्द्री आग्नेय्याम

गिदेवता ॥ १५ ॥ दक्षिणस्तनके तु वाराही नैऋत्यां खड्गधारिणी। पश्ची ग्रीवायां नीलकण्ठायां मृगवाहिनी ॥ १६ ॥ उदीच्यां तु कौमारी ईशान्यां
शूलधारिणी। ऊर्द्ध्वं ब्रह्माणि मन्त्रकं दधत्कायविकृतवीतथा ॥ १७ ॥ एवं दशदिशो न्यस्त कवाम्हस्तसवे वाहिनी। ऊर्ध्वामवा गुरुं हस्ता तु विजयास्कन्ध पृष्ठ
नः ॥ १८ ॥ भुजिनावाम पार्श्वे तु दक्षिणे वामनाकृता। शिखायां धातिनी न्यस्तं दुमा मूर्द्धि अवस्थिता ॥ १९ ॥ मालाधनी ललाटे च भ्रुवोर्मध्ये ध्वं:
यशस्विनी। त्रिनेत्रा चक्षुर्वीर्मध्ये चम्पचर्चा च नासिके ॥ २० ॥ सिंहिनी वक्त्र शमध्ये श्रोत्रयो हालेवाहिनी। कपाली कालिका न्यस्तं केशु मूलं
तुन्नीकनी ॥ २१ ॥ नासिकायां दुर्गभावतुरुनष्ठे च चण्डिका। ऊर्ध्वनेत्रां मृगकलाजिह्वायी च सरस्वती ॥ २२ ॥ दक्षिणे न तु कौमारी कण्ठ

रध्वस्तु चलुका ॥ चर्चिका विवृ दन्त दाव महामायाच तालुकं ॥ २३ ॥ कामाक्षा चिबुकं न्यस्तं हावं महोष्ठे मंगला। ग्रीवायां हृदकाली च सृष्टवे
रमा वन्दुईति ॥ २४ ॥ नीलश्री वा वहिर्ण्यंतु नलिका निलहूवति। स्वच्छधा निषु लोस्कन्धे वाहू मेवज्र धारिणी ॥ २५ ॥ हस्तयो दशतु नीन्यस्तं दक्षि
का या गुली पु च ॥ नखां शुलम्बवी न्यस्तं कुक्षौ न्यस्तं ज्वलम्बवी ॥ २६ ॥ स्तनी न्यस्त सहादर्विमनः श्मोक्त विनाशिनी। हृदयं ललिता देवी उदरे
शूलधारिणी ॥ २७ ॥ नाभौ च कामिनी न्यस्तं गुह्ये गुह्येश्वरी तथा। पूतना कामिनी न्यस्तं गुदं महिषमर्द्दिनी ॥ २८ ॥ कक्ष्यां भगवती न्यस्तं जानु
यो विन्ध्यवासिनी। जंघयं महाबला पाका सर्वकामप्रदायिनी ॥ २९ ॥ गुल्फ शानान्नरसिंही च पादपृष्ठे च तैजसी। पादांगुली श्रीधनी मपादा

क.व.
३

ति

ध्वजवाहिनी ॥ ३० ॥ दीर्घकर्णालिखितेन्द्रशिखामानिनी चाङ्कुशकामिनी। श्यामहृदयभूकीमाती सर्वावागन्धिनी तथा ॥ ३१ ॥ नकुलस्त्रावसामीसा
अभिमर्दिनी तिमार्जनी। अनिमानिकालता जीवविनिलयमूर्त्युत्थापनि ॥ ३२ ॥ पद्मावती पद्मकायैककरकृतासनी तथा। ज्वालामुखीनरवाक्ष्याली
महोग्रासर्वविघ्नी ॥ ३३ ॥ शुक्लवर्णालिमनश्चक्षुकायोद्धत्थापनी तथा। अदृश्यानमनानावृद्धि नखमर्म भाविनी ॥ ३४ ॥ स्वाणामारुणी ३
तथा श्यामिनी समालीधानमेवेच। यन्त्रकीलिकाकुलक्षीयमदानश्चतुमातना ॥ ३५ ॥ गमनभूपयंचगंधवपदस्पर्शवश्यागिनी। सर्वानकास्म
र्वेवतस्थजाजायवनी तथा ॥ ३६ ॥ आयुर्मनिश्चतुवानादीधर्मनिश्चतुवेमुवी। पंथानी सुमथानक्षनमार्गेक्षमीकती तथा ॥ ३७ ॥ नाऊ

गानविजयालक्ष्मी विजया मदयन्तिका। नक्षादीनं तुयस्थानिवर्द्धिनी कवचेन तु ॥ ३८ ॥ नास्तिनिश्चमदविजयनीपायनाशिनी। यदमर्दनंगु
कर्थ्व पदिक्षुरयात्मना ॥ ३९ ॥ कवचेना कृता नित्यं सर्वत्र विनश्यति। ततत्वार्थलाभश्च विजयं सर्वकामदं ॥ ४० ॥ यैर्यैविकल्पयन्कामं नैवि
आप्नोति लीलया। पत्रमेश्वरी मङ्गुलं बाधा कविपुलं पुमान् ॥ ४१ ॥ निर्द्धयाजायत नमल्लेसंग्रश्चयपराजिता। उल्लाखुरदरसूत्रकवचनाकृता
पुमान् ॥ ४२ ॥ ॐ दीपदपा कववदेवानामापि दुर्लभं। यः पठेत् सुयताः नित्यं तेषां भय ज्ञानिस ॥ ४३ ॥ दवीकलाहबलप्रलाधुवापनाजि
तः जी वर्द्धनेसर्व तापमल्पमृत्युविवर्द्धितः ॥ ४४ ॥ नच्यक्षिप्या भयस्थं मनुटाविहठाटकादयः। स्थावरंजंगमंवापि कोटिमशास्यपि यद्विषं ॥

चं. क.
४

॥४५॥ अभिचाराणि सर्वाणि मन्त्रयन्त्राणि भूतले। भूचराः खेचराश्चैव जलजाश्चोपदेशिका ॥४६॥ सहजा कुलजा माला डाकिनी शाकिनी तथा
अन्तरीक्षचरा घोरा डाकिनी च महाबला ॥४७॥ ग्रहभूतपिशाचाश्च यक्षगन्धर्वराक्षसा। ब्रह्मराक्षसवेतालाः कूष्माण्डा भैरवादय॥
॥४८॥ नश्यन्ति दर्शनात्तस्य कवचे हृदि संस्थिते। मानोन्नतिर्भवेद्राज्ञस्तेजोवृद्धिकरं परं ॥४९॥ यशसा वर्द्धते सोऽपि कीर्तिमण्डितभूतले। यज्जपे- ४
त्सप्तशतीं चण्डीं कृत्वा तु कवचं पुरा ॥५०॥ यावद्भूमण्डलं धत्ते सशैलवनकाननं। तावत्तिष्ठति मेदिन्यां सन्ततिः पुत्रपौत्रकी ॥५१॥ देहान्ते परमं स्था-
नं यत्सुरैरपि दुर्लभं। प्राप्नोति पुरुषो नित्यं महामायाप्रसादतः ॥५२॥ ॥ इति श्रीहरिहरब्रह्मविरचितं देव्याः कवचं सम्पूर्णम् ॥ ॥

१ॐ नमश्चण्डिकायै ॥ ॥ मार्कण्डेय उवाच ॥ जय त्वं देवि चामुण्डे जय भूतापहारिणी। जय सर्वगते देवि कालरात्रि नमोऽस्तु ते १ जय-
न्ती मङ्गला काली भद्रकाली कपालिनी। दुर्गा क्षमा शिवा धात्री स्वाहा स्वधा नमोऽस्तु ते २ मधुकैटभविध्वंसि विधात्रीवरदे नमः। रूपं देहि
जयं देहि यशो देहि द्विषो जहि ॥३॥ महिषासुरनिर्नाशविधात्रिवरदे नमः॥ रूपं ॥४॥ शक्रादिसंस्तुते देवि धूम्राक्षस्य च मर्दि-
नी॥ रूपं ॥५॥ चण्डमुण्डवधे देवि रक्तबीजनिपातिनि ॥ रूपं ॥६॥ निशुम्भशुम्भनिर्नाशविधात्रीवरदे नमः॥ रूपं ॥७॥ वन्दिताङ्घ्रियु-
गे देवि सौभाग्यदायिनी॥ रूपं ॥८॥ अचिन्त्यरूपचरिते सर्वशत्रुविनाशिनि॥ रूपं ॥९॥ स्तुवद्भ्यो भक्तिपूर्वं त्वां चण्डिके व्याधिनाशिनी॥ रूपं ॥

चे॰ अर्ग॰
५

॥१०॥ वसुकंसंतर्तमङ्गामङ्गमक्लीद्विहकितः॥ सूर्य॥ ११॥ देहिसीलायमानार्थंदाहिदेविपर्नं सूर्य॥ १२॥ विदद्दि दविकल्याणं विदहिप
नमाश्रियं॥ सूर्य॥ १३॥ विधहिविवर्तानागंविधहिवलमूर्द्धकेः॥ सूर्य॥ १४॥ हस्तासूतनलिनानतलेनि पृष्ठवरनलिके॥ सूर्य॥ १५॥ विद्यावे:
नंयरंभर्वनंसलक्ष्मीदनंजनंकृत॥ सूर्य॥ १६॥ पुत्रपुदेखदर्मधर्मयसुकावनतायम॥ सूर्य॥ १७॥ ऋतुवक्रवदुद्दंदर्तसुनपवनमंध्वनी॥ सूर्य॥ १८॥ ६
कक्कनर्तसुनदेवीनहहहस्रानंदाम्बिके॥ सूर्य॥ १९॥ दिशालयसूतानाथसंतुनपत्रमंध्वनी॥ सूर्य॥ २०॥ ॐ हृदालिपिमिसहावमूर्जितपवनमंध्वनि
॥ सूर्य॥ २१॥ देहिप्रवचसुदाईत्तु देवदर्यविनानिनी॥ सूर्य॥ २२॥ देविलकऊंनाद्दोमदरूयाव्हादयाम्बिके॥ सूर्य॥ २३॥ पदीमनावमास्थवी:

मनोद्दलानुसारिणी। तादिशीदुर्गमेतेसावसागनस्यकुलाद्भवी॥ २४॥ ॐ देस्तावेपठिखाउमहास्तोत्रंपठेन्नरः॥ प्रवसफलतीसूर्य
वनमाप्नोतिसंपदः॥ २५॥ ॥ ॥ ॐ स्यर्गलास्तुतिसंपूर्णम॥ ॥ ॥ ॐ नमश्चण्डिकायै॥ विश्वुद्धज्ञानदेहायत्रिवेदीदिव्य:
चक्षुषे। श्रेयःप्राप्तिनिमित्तायनमःसोमार्द्धधारिणे॥ १॥ एवमन्तद्धिनोयस्तुमंत्राणामिदकीलकं। सोपिक्षेममवाप्नोतितसेजाप्यतत्परः॥ २॥
सिद्ध्यमुच्चाटनादीनिवस्तूनिसकलान्यपि। एतेनस्तुवतांदेवीस्तोत्रवृन्देनसिद्ध्यति॥ ३॥ नमंत्रोनौषधंतत्रनकिञ्चिदपिविद्यते। विनोजसिद्ध्यतेसं
व्यकूपमर्वमुच्चाटनादिकं॥ ४॥ समग्राण्यपिसिद्ध्यन्तिलोकशंकामिमांहरः। कृत्वानिमन्त्रयामाससर्वमेवमिदंशुभम्॥ ५॥ स्तोत्रंवैचण्डिकायास्तुतच्च:

गुप्तं चकार सः । समाप्तिर्न च पुण्यस्य तां यथावन्नियन्त्रणाम् ॥ ६ ॥ सोपि क्षेममवाप्नोति सर्वमेवं न संशयः । कृष्णायां वा चतुर्दश्यामष्टम्यां वा समाहितः ॥ ७ ॥
ददाति प्रतिगृह्णाति नान्यथैषा प्रसीदति । इत्थंरूपेण कीलेन महादेवेन कीलितं ॥ ८ ॥ यो निष्कीलां विधायैनां नित्यं जपति संस्फुटं । स सिद्धः स गणः सो-
पि गन्धर्वो जायते नरः ॥ ९ ॥ न चैवाप्यटतस्तस्य भयं क्वापि हि जायते । नापमृत्युवशं याति मृतो मोक्षमवाप्नुयात् ॥ १० ॥ ज्ञात्वा प्रारभ्य कुर्वीत न कुर्वाणो वि-
विनश्यति । ततो ज्ञात्वैव सम्पन्नमिदं प्रारभ्यते बुधैः ॥ ११ ॥ सौभाग्यादि च यत्किञ्चिद् दृश्यते ललनाजने । तत्सर्वं तत्प्रसादेन तेन जाप्यमिदं शुभम् ॥ १२
॥ शनैस्तु जप्यमानेऽस्मिन् स्तोत्रे सम्पत्तिरुच्चकैः । भवत्येव समग्रापि ततः प्रारभ्यमेव तत् ॥ १३ ॥ ऐश्वर्यं यत्प्रसादेन सौभाग्यारोग्यसम्पदः । शत्रुहानिः प-

रो मोक्षः स्तूयते सा न किं जनैः ॥ १४ ॥ ॥ ॥ इति श्रीभगवत्याः कीलकं सम्पूर्णम् ॥ ५ ॥ ९६ ॥ ॥ सम्वत् २७२ पौषशुक्ल ३ ॥ ॥

ཀ་ཀི་
༧

༡

चं.भा.
१

१ ॐ नमश्चण्डिकायै ॥ ॥मार्कण्डेय उवाच॥ सावर्णिः॥ ॐ सि निश्चयानाम् सुर्थिन. मार्कण्डेय ऋषियाकदन. मार्कण्डेय ऋषिसुर्थिनकन. हे ॐ नि
नि. सावर्णि हि सूर्यकायाकायच्या भइ. छ याविस्तारनिकनें. सुनन्दा ॥१॥ ॥म॥ महामायायाप्रभावन. पथमनुपनिमत्पूकनस. राजोत्पधि
पति. सावर्णिश्चयाप्रवदारा भनिसाइ ॥२॥ स्वा॥ स्वारोचिषनामम नृपय भूकनस. कृपाणी. चैत्रवंशयाकनउत्पत्तिराजा. तस्थनाममनाथापृथ्वीया
अधिपति हुर्स्वयाद ॥३॥ म ॥ थराजाने प्रजापतिथ वकायत्नुयनयाथ्वी. राजनिदानयानाउ आस्यीलि. कुकूयादिनस. मुंगमानकयानराजापति

सुरथराजावनाप त्याय चकवव ॥४॥ म ॥ निमूर्गलमानकां सुरथराजाकोवदेशदलीकनभूपरूमा युद्धभयाष्थ्यो युद्धमा सुशालमाले जितार
सुरथराजा हारद्धुंथ्यो ॥६॥ ततः॥ अथ ताहापछि सुरथराजा आफ्ना नगरमा आइबस्थ्या. वैरिपछिवाते आउँदैरस्याछन. वदा वैरिकोवलि
या तेजनसहित कन तकन्याडुंथ्यो ॥७॥ अमा॥ जसै सुरथराजा आफ्ना सहरमा आउथ्यो. तसवेलामा दुष्टवलवंतजो अमात्यमंत्रिहरुछ. तनुलेराजा
कोभंडारपरिवो सिलियो. अपमानपनि गर्न्याछन ॥८॥ ततो॥ ताहापछि त्योराजा सिकारकोनिहुँगारहुकमवध भयापछि. एकलो घोरमा चधिक
न. गहनवनजो छ. त्यस्मा पस्नलाग्या ॥९॥ स तत्र॥ वनमा जांदाजांदा. एकजग्गामा. मेधानामब्राह्मणको. एकआश्रमदेख्न्याभयो. कस्तोआश्र २२

भयो२ १२

म·मुनि·शिष्यले शोभित·बाघर·वनमृगले·बढुतै शोभित रहेछ॥१०॥ तस्यो॥ त्यस्ता आश्रममा·अलिक विश्राम गर्नैकन वस्या जो
राजा छ·तस्को मेधाले वदो स तकार पूर्वक सो धनिपनि गर्थ्यो·रत्ताउता राजा हेर्छु त·मनमा चिंता गर्थ्या॥११॥ सोविं॥ त्यो सुरथनामरा
जा मम तालेवां ध्याको मनमा भन्नपस्या·मैले पाल्याको जो दरबार थियो त्यो आज हीनै होला॥ मद्॥ मेरा जो भृत्य गुलाम छन्·तनुले सदा
उन्मत्त जो मेरो शूर हाथि थियो·त्यो धर्म्मले पाल्नु छ कि पाल दैनन॥१२॥ मम॥ कि त्यो हाथी मेरा वैरिहरुका वश्यका वू भयो होला·जो
मेरा·अनुगत पछि हिंड्न्या उल्न्या·षान लाउनु पाउथ्या॥१३॥ अनु॥ ति आज अरुको सेवा गर्दा हुन्·मेरा जो भंडारया हरुले·भंडारको ध

नपनि नास्यो होला॥१४॥ संचितं॥ त्यो सुरथनाम राजा·आफ्नु मनमा वदो दुःख गरि शोक जुक्त भयि·यस्ता२ अनेक बात मनमा सम्झिर
उदास हुँथ्यो॥१५॥ तत्र॥ उसै वेलामा विप्र जो मेधा ब्राह्मण कोरे·आश्रममा·एक वैश्य पनि देखिथ्यो·राजाले त्य सुछ्यो उसो धनि गर्दा·आहा
आयाको क्या अर्थ छ भंडा॥१७॥ स प्रो॥ राजा सोधछन·अरे शोकले जुक्त तलाइ देख्छौ·दुर्मन मन तलाई देख्छ·यस्तो राजाले कः
ह्याको प्रीति वाक्य सुनिकन॥१८॥ प्रत्यु॥ वैश्य उवाच॥ स॥ स्नेह लेन म्रित भयाको वैश्य राजा छेउ·जवाबका उत्तर दिथ्यो·वैश्य कहु छ·स
माधिनाम वैश्य हुँ·मवदा धनि महाजनका कुलमा मेरो जन्म छ॥१९॥ पुत्र॥ छोराहरुले स्वास्नीहरुले·धनलोभमा लागीकन·मलाइ

दे.भा.
३

वनमा धपायेहरू स्वजनले दारा स्वास निले हीन भयाको छु ॥२०॥ वन ॥ यसै दुःखले वनमा आइपस्याको मी तहरू आपस्ता हाजु भाइले
मलाइ छोड्याको छु तनको कुशल पनि पाउदैन ॥२१॥ प्रवृ ॥ स्वजन मित्र कोर दाराहरूको जहा वसिके हिवाको पनि जादैन कि तनका
घरको कुशलै मैले वाल नपाउन्या भया । ति मेरो कुशल सा छन् कि कसो गर्छन् ॥२२॥ कथं ॥ राजोवाच ॥ येर्नि ॥ तिअसत वृत्त मेरा
छोरा छन् तिकुनात रहरस्या हुं राजा भंछन् हे वैश्य जो पुत्र धन मा थिलो भगरी तलाई वनमा धपाउन्या उनै माथि ॥२३॥ तेषु ॥ तेरो प्रीतिका
अर्थ लय छो त्यो कडु भंदा वैश्य भंछ क्या गरि मोह भयाको होला जति ममाथि कुराग न्याका वाज गिरहछु ॥२४॥ किंक ॥ क्या गरूं यो मेरा ३

मन निष्ठुर भाव जादैन जिनले पितृको स्नेह त्याग गरि वनमा लगाउन्याका अझ पनि तिनै माथि प्रीतिको क्या अर्थ छ ॥२५॥ पनि ॥ जो विगुण
गं धव माथि मेरो ढेरै प्रेम प्रवल भयाको क्या अर्थ होला तनको मोह माथि लाग्याले दो चित्त पनि भया दुर्वल पनि भयाको छु ॥२६॥ करोमि
॥ हेरा जाहा यो मेरा मन निष्ठुर कुनात रहल्ले होला मार्कण्डेय ऋषि जो मि निछउ भंछु यसो तनका तनका आश्रममा कुराकहानी गरि
दुइ जना मेधा ब्राह्मण छउ गया वडा भयाछु ॥२७॥ सना ॥ समाधि नाम वैश्य र सुरथ नाम राजा आफ्ना जस्ता कुरा थियो मेधा सुध्याउदै छ तिदुइ ज
ना कहंछन् ॥२८॥ उप ॥ अह पनि केहि कथा कह्या छन् आफ्नु विस्तार पनि ● गर्न्या भयाछु राजा कहछन् हे ब्राह्मण हातपा रहु छ उस कथो कुरा सुध्या

वै.भा ४

भा ३

उछ्छु उत्तरारा म्रागरिव॰ कसनुहोला ॥२९॥ दुर्भ्व ॥ योमेरो समममतामा अधिक भयाको अखिल संपूर्ण राज्यां गमाइनिविध्याकोक्या अर्थहोला ॥३०॥ जा:
नतो ॥ हे मुनिसत्तम, म कसो गरि मूर्ख भयाको छु, यो वैश्य पनि स्त्री छोरा परिवारले छोड्याको छ ॥३१॥ स्वन ॥ दाजुभाइले छोड्या पु छि अरु पनि तिन्मा धि
ढ स्वी तिछ, यस्तो मेरा पनि दुस्का पनि मो हमा लागी दु:खी भयाको छु ॥३२॥ दृष्ट ॥ ममताले बाध्याका हामि दुइ जना देख्दा देख्दै हमहांन्मा वि ४
हा, यस्तो ज्ञान छ र हाछ दे मोहित भन्त्रु ॥३३॥ ममा ॥ मेरो र यस्को विवेक अंधताको मूढता भयो, भेथा भठ्छन्, हे राजन्, समस्त जति भयाका प्रा:
णी हृदयमा ज्ञान छ ॥३४॥ विषय ॥ ज्ञान विषय सबका हृदयवस छ, प्राणीमात्र भिन्न तरहका हुं छ, जाति पनि भिन्न तरहका हुं छ, कोइ प्रा

णी दिनमा आख्या देख्दैन, कोइ प्राणी रातमा आखा न देख्न्याहुं छन् ॥३५॥ केचि ॥ कोइ प्राणी हरु दिनमा पनि रातमा पनि बराबर देख्न्यार
ह्याछन्, त्यस मानिसको ठुलो ठुलो बुद्धि हुं छ ॥३६॥ यत्तो ॥ न सकारण पशुपक्षि हरु मृग हरु पनि सबै निरस्या छन्, त्यो ज्ञान मानिसको र
मृगपक्षिका तुल्य छन् ॥३७॥ मनु ॥ मानिसको र अरु जातिको मोह बराबर जानु पर्छ क्या अर्थ पतंग पक्षि परेवा आफ्ना भुंबले केहि खान्या
कुरो ल्याउछन् हेर ॥३८॥ कन ॥ आफ्ना बालकलाइ खुवाउछन् क्या अर्थले, मेरा यो सत्य कन भूष लागला भनि खान दिया केहि राजा
हा त्यस्तो हो मानिस पनि छोरा हरु माथि प्रेम कन साभिलाष गर्छन् ॥३९॥ लोभा ॥ मानिस तबाल यछोरालाइ छन्, लोभले भालि

दे·भा
५

मला इ देस्ला भनि पाल्याको हेरदेर तथापि मानिसका मोह भवरि रिवाउला मानिस पन्याका छन् ॥४०॥ महा ॥ हे राजा हो सबै महामाया
काप्रभाव छ संसारको स्थिति गर्न्या ति महामाया छन् यस्मो कन्ति संदेह न गर्नु योगनिद्राको कारन छ ॥४१॥ महा ॥ विष्णुका नेत्रमा वस्याका:
जो योगनिद्रा छन् तिन्ह्मानिका हृदय कन पनि तिनले यो संसार कन पनि मोहित गर्याको छ ॥४२॥ बलादा ॥ बल गरि कन षं निमो हमाथि ले १
जा छन् तिनले जो चराचर संसार रच्याको छ जगत संसार उत्पत्ति हेतु छ ॥४३॥ सैषा ॥ त्यो दुर्गा प्रसन्न भयापछि बरदान पनि दिं छन् मुक्ति:
का हेतु पनि तिनै छन् तिनै सनातन भयापछि विद्याका हेतुभूत भइ मानिसको मोह हरन्छ ॥४४॥ संसार ॥ राजोवाच ॥ भगवन्का ॥ ब्रवी ॥ संसारका:

बंधन हेतु सर्वेश्वरी तिनै छन् राजा भंछन् हे भगवन् ति मिज स छेउ उ यस्तो प्रकार पराक्रम बंतक हंछौ तिनको क्या तरहले महामाया नाउ भयो ति
नि कहु ॥ कस्ता तरह सित ति उत्पन्न भइ तिनको कर्म पनि उत्पत्ति पनि प्रभाव पनि स्वरूप पनि भन ॥४६॥ तत्सर्वं ॥ त्यो दुर्गाको विस्तार सुनकन व
डुतैर छ छ तपाइले कस्या जावस मेधा ऋषि भंछन् हे राजा हो यस्ता तरहको दुर्गा छन् तिनि नित्य स्वरूप छन् जगत मूर्तिरूप छन् तिनले यो सं
सार प्रकट गर्याको विस्तार भयेछ ॥४७॥ तथापि ॥ त्यो धेरी प्रकासित तन्को उत्पत्ति र पराक्रम कहुं छु सुन देवताको काज पुर्योन कन प्रक:
ट भ्यूनां बेलामा उत्पत्ति भयाको छ ॥४८॥ उत्पन्ने ॥ त्यो कथा हाराञ्चोम कहुं छु तिन्को नाउं नित्या छ जुन दिनमा योगनिद्राले अभिव्याप्ति

सं·भा·
८

प्रभु भयाका थिया · एकार्णव समुद्र थियो ॥ ४९ ॥ आस्ती ॥ त्यस दिनमा शेषनागको शय्या गरि कल्पांतमा · प्रभु जो छन् भगवान तिसुत्याका थियो त
स दिनमा दुइ मधुकैटभ दैत्य प्रशांत छ ॥ ५० ॥ विष्णु ॥ विष्णुका कान्याग्गुजि बाट जन्म भयाका रहेछ · नाभिकमलमा विष्णुका ब्रह्मा थियात
स्को नाश गर्न कन तयार हुं थ्यो ॥ ५१ ॥ दृष्ट्वा ॥ तापछि एकाग्र हृदय भएलेव लिकन उग्र दुइ दैत्यले आफुकन हान्याद्वल देखिकन
जनार्दन सुत्याकार ह्याछ वैरी हांनकन तयार भयाको देखिकन ॥ ५२ ॥ विबो ॥ विष्णुका जागे हृदय सुभनि नेत्रमा निवास गर्न्या जो विश्वे
श्वरी जगदम्बा छन् · स्थिति संहारको गर्न्या स्वरूप ॥ ५३ ॥ निद्रां भगवतीं विश्वेश्वरीं स्तुतौ तेजसः प्रभो ॥ ब्रह्मोवाच ॥ त्वं स्वाहा ॥ विष्णु अतुल्य इश्व

रेको तेज छन् तन्का नेत्रमा निवास गर्न्याको स्तुति गर्छ ॥ ब्रह्माकहं छ · हे देवि तिमि स्वाहा स्वरूप स्वधा स्वरूप वषट्कार स्वरूप स्वरात्मका छौ ॥ ५४ ॥
सुधा ॥ सुधा स्वरूप तिमि अक्षर स्वरूप तिमि नित्या स्वरूप तिमि मात्रा स्वरूप तिमि अर्द्धमात्रा स्वरूप तिमि अनुच्चार्य मात्रा स्वरूप तिमि ॥ ५५ ॥ त्वमेव ॥ हे
देवि तिमि सावित्री स्वरूप जननी स्वरूप आफै छौ तिमिले संसारको पालन गर्न जान्याको अंत्य गर्न जान्याको सृष्टि गर्न्या बेलामा सृष्टि रूप स्थितिका दिन
मा स्थिति स्वरूप तिमि आफै छौ ॥ ५६ ॥ तथा सं ॥ संसारे हो गर्न मन लाग्यो भन्या यस संसारका संहार गर्दी · आफु जगन्मय छौ महाविद्या स्वरूप माया
स्वरूप महाविद्या स्वरूप स्मृति स्वरूप छौ ॥ ५७ ॥ महामो ॥ महामोह स्वरूप तुम्रो छ · महादेवी महासुर रूप तुम्रो छ · सर्व जगत् संसारको प्रकृति स्वरू

चं॰ भा॰
७

पढ्नै [illegible] तिमि गुणत्रयले विभावित छौ ॥ ५८ ॥ लज्जा ॥ लज्जारूप पुष्टिरूप तुष्टिरूप शांतिरूप क्षांतिरूप खड्गिनी तिमि छौ शूलिनी तिमि चक्रिणी

तुमि छौ ॥ ५९ ॥ शंखि ॥ शंखिनी तिमि धनुषधारी वाणधारी तिमि · भुशुण्डीर · परिघ · जस्ता आयुध तम्रो हातमा छ · वाण तम्रा हातमा छ · सौम्यता हि पनि ठे

रा श्रेष्ठस्वरूप तम्रो छ ॥ ६० ॥ परा ॥ परमता हि परमरूप तम्रो छ · हे परमेश्वरी अखिल संसारमा वस्तुरूप ज्या केहि कस्याको वस्तुस्वरूप सत् असत् ज्या केहि त ७

म्रो रूप छ ॥ ६१ ॥ तस्यस ॥ अखिल जगत्का शक्तिका सामर्थ्यरूप तम्रो छ · यस्ता उत्तमरूपको वर्णन को गर्न सकला तिमिले यस संसारमा रचना गर्न्यौ जो

पालन छन् ॥ ६२ ॥ सोपि ॥ तिप नि निद्रास्वरूपले तिमिले · ब्रह्मा काबु गराई हाल्याउछौ ॥ यस्ता तम्रा रूपको स्तुति को गर्न सकला हे ईश्वर · विष्णु शिव तम्रा:

का बूसा आया का छौ ॥ ६४ ॥ कारि ॥ यस्तो तम्रो अथाहा चरित्र छ यस्ता चरित्रको वर्णन गर्न सकला उदार रज्जो प्रभाव छ नन तनले युक्त छौ ॥ ६५ ॥ मोहये ॥ हे दे

वि तिमि मिलेहु ईजना दैत्यलाई मोहित गर्न्या ज्ञा बस जगत्स्वामी भगवान् जागे भई जाउं यो अर्जि छ ॥ ६६ ॥ बोधस्य ॥ हे देवि इन्दु दुइ दैत्य मरि जाउं भगवा

न् जागा भइ जाउन् ॥ मेधा ऋषि भद्छन् हे राजा हो यस्ता तरह स्तुति ब्रह्माले देविको स्तुति गर्दा ॥ ६७ ॥ विष्णो ॥ विष्णुकन जागा कुनक न मधुकैटभ दैत्य कोन्ना

ना श गर्नैक न आ र्खा मानाक मा हात वा टव क्षः स्थल देबि ॥ ६८ ॥ निर्गम्य ॥ निस्किकन अब्यक्तजन्मा ब्रह्माका नदर्शन दीकन जनार्दनकन छाडिआ पुश्री ह

म्म उठिकन बडा हुंच्या ॥ ६९ ॥ [illegible] स्कार्ण ॥ त्यस बेलामा देखछन् तस्कार्ण विष्णु भया कोर हे छ · मधुकैटभ दैत्य बडा भयाकार भया छन् · बडावलि:

चं·भा·
८

लियापराक्रमिछन् ॥७०॥ क्रोधा॥ क्रोधलेलाललाललआखागन्याकोरहेछ· ब्रह्मालाइहानकननयारभयाकारयाछन्· त्यस्तोदैत्यकोदवलहे
री भगवान आफु तन्संगलदाइगर्थ्या ॥७१॥ पंच॥ पाचहजारवर्षसंमविष्णुकोर· दुइदैत्यकोलडाइभयो मुष्टियुद्धडुंडाहान्योकोहीपनिनही
डुंथ्यो। वललेउन्नमभयाकादैत्यभंछन्· सावासतुपलडाइगरीस· वरमागभनिविष्णुद्धेउकहंथ्या ॥७२॥ उक्त॥ दैत्यकोयस्तोवाक्यसुनितिः ८
मिदुइदैत्यमेरावध्यभयाभनिविष्णुलेवरमागेछन् ॥७३॥ किमं॥ अरुवरममागैनभनि मेधाऋषिभछ· हांदातहान· तरपानिनभयाकोजगा
माभनिजलमयपृथ्वीदेवीकनकस्यान् ॥७४॥ ऋषि॥ वाचि॥ ॥विलो॥ जलमयमावडाभयाकोभगवान्दे विठगाइकोफुरागरीवरदानभगवान

लाइदिंयाथ्या ॥७५॥ ऋषिरुवाच॥ तथे॥ मेधाऋषिभंछन्· विष्णुललौभनि· शंखचक्रगदालीकनवऊले· आंघमाडुइटाकोशिरराखिकनकाटिफाल्या
॥ [illegible] ॥७६॥ एवमे॥ हेसुरथराजाहोप्रथमचरित्रमायस्तातरह· दुर्गापैदा भईब्रह्मालेस्तुतिगर्याकोथियो· यस्तातनकोप्रभावछ· फेरितंपनितनुको
उत्पत्तिविस्तारकहंछु· तिमिराम्रोगरिचित्तलाइसुन ॥७८॥ ॥ इतिमार्कंडेयपुराणे॥ १ ॥ ऋषिरुवाच॥ देवासुर॥ मेधाऋषिभछन्हेराजाहो· प
हिलेदेवताकोरदैत्यकोएकशयवर्षसंम इन्द्रदेवतासंगमहिषासुरदैत्यकोवडावडोलडाइहुंथ्यो ॥१॥ तत्र॥ तह्मालडाइमादैत्यदेवताकोलडाइ [illegible] हुंदा
मादेवताकोफौदसवहारपरीभागन्यादेवताजितिकनइंद्रपदवीमहिषासुरदैत्यलेलीकनवसन्याभयो ॥२॥ ततः॥ ताहापछिहारपरीभाग्याकासव

चं·भा·
६
देवतापघ्रयोनिजेब्रह्माइंद्रतिअघिलाईकनजहाविष्णुशिवस्याकोजगाउगथ्यो ॥ ३ ॥ यथा ॥ जस्तोरँडाइमाभयाकोजस्तोविस्तारथियोमहिषासुरदैत्य
कोदेशसबदेवताहरुआफुदु:खरविषलापायाँकोभनपस्या ॥ ४ ॥ सूर्थे ॥ सूर्यकोइंद्रकोवायुकोचंद्रमाकोयमकोवरुणकोअरुदेवताकोन्याकेही:
त्य काजकुरोगर्न्यामहिषासुरदैलेआफुगरिबस्याकोछ ॥ ५ ॥ स्वर्गा ॥ महिषासुरकैभन्यादैत्यबडोदुरात्मारहेछत्यसलेसबदेवताहरुलगान्याछन् पृथि
मामानिसहिन्याछैहिछन् ॥ ६ ॥ स्तद्ध ॥ योदैत्यकोवेशआफुदु:खकहिशरणागतभैशरणमापनिआइपुग्यंतस्कोजन्नातरहुवधक्यानाशइंछत्योवि ६
चारजानिगर्नुहवस ॥ ७ ॥ अभिरुवाच ॥ इत्थं ॥ यस्तोसबब्रह्मादिदेवताकोफेराडसुनिकनविष्णुकोरशिवकोहृदयकोवडाकोपपूर्णभयिनेत्रभवरी

पारीकुटीलमुखगर्थ्या ॥ ८ ॥ ततोति ॥ ताहापछिविष्णुकामुखबाटब्रह्माकाशिवकामुखबाटबडोतेजपुंजकोपयुक्तभईनिस्कंथ्यो ॥ ९ ॥ अन्येषां ॥
अरुदेवताकादेहबाटइंद्रकादेहबाटबडोतेजपुंजनिस्क्योत्योतेजपुंजकोपर्वतयस्तोभइबधनलाग्यो ॥ १० ॥ अती ॥ त्योतेजपर्वतढेरबध्याकोदेवता
देखछतन्यालालेदशदिशाव्याप्तभयाकोरहेछ ॥ ११ ॥ अतुलं ॥ यस्तातेजपर्वतबाटएककरास्त्रीरूपवंतभयाकीस्त्रीउत्पन्नभईतनकास्वरूपले
तीनलोकव्याप्तभयाकोरहेछ ॥ यदभू ॥ जोशंभुबाटतेजतन्कोमुखरूपहुंथ्योशिरकोरौंयमकातेजबाटहुंथ्योविष्णुतेजलेबाहुहुंथ्या ॥ १२ ॥ सौम्ये
॥ बुधकातेजबाटदुईगोडास्तनैहुंथ्याइंद्रकातेजबाटभुग्णीहुंथ्यावरुणकातेजबाटतियाछातिहुंथ्यो पृथ्विकातेजबाटनितंवहुंथ्यो ॥ १४ ॥

वें·भा·
१०

ब्रह्मण ॥ ब्रह्मका तेजबाट दुइ पाउ हुं थ्या सूर्यका तेजबाट पादांगुली भई वसुका तेजबाट हातका अंगुलि भई कुबेरका तेजबाट नासिका हुं थी ॥ १५ ॥
तस्यास्तु ॥ प्रजापतिका बाट दात हुं थ्या अग्निका बाट तीन आंखा भयाछन् ॥ १६ ॥ भ्रुवौ च ॥ नेत्र भ्रू बसंध्याका तेजबाट हुं थ्या कर्ण वायुका तेजले हुं ::
थ्या अरु देव देवताका तेजले समस्त शरीर भरिपूर्ण हुं थ्यो ॥ १७ ॥ ततस्स ॥ ताहा पछि सब देवताका तेजबाट उत्पन्न भयाकी जो दुर्गा छन् तन्को स्वरु १०
प देखि कन महिषदैत्यले तर्सायाका सब देवताहरु ठुरै हर्ष कन प्राप्त हुं थ्या ॥ १८ ॥ ततो देवा ददुस्तस्यै स्वानि स्वान्यायुधानि च ॥ शूलं शू ॥ ताहा पछि
ति दुर्गा कन सब देवता आफ्ना २ आयुध दिं थ्यो · पिनाक धृक् भन्या महादेवले त्रिशूल हातमा दिन्या भया ॥ १९ ॥ चक्रं च ॥ स्व सह दुर्गा कन चक्र जो आ

ता २

युध छ त्यो कृष्ण देवता दिं थ्या · वरुण देवताले शंख हातमा दियो · अग्निले वर्छि हातमा दियो ॥ २० ॥ मारुतो ॥ वायु देवता धनु ष हातमा दिं थ्यो ॥ वाण
ले पूर्ण भयाको तूनापनि दिं थ्यो । इंद्र देवताले वज्र आयुध हातमा दियो छ ॥ २१ ॥ ददौ ॥ सहस्राक्ष जो छ त्यो ऐरावत हात्तिका गलाबाट निकालि घं
टा दिं थ्या ॥ यमले कालदंड बाट दण्ड दिं थ्या · अंबु पनि भन्या वरुणले पाश दिं थ्या ॥ २२ ॥ प्रजाप ॥ प्रजापति देवले रुद्राक्षको माला दियो · ब्रह्माले कम
ण्डलु हातमा दियो समस्त क्याज निरोमका जउ छ तस्या सूर्य देवता प्रभु ओ तेज दिं थ्या ॥ २३ ॥ काल ॥ काल ले तरवार ढाल हातमा दियो ॥ २४ ॥ क्षीरोद ॥
दधि समुद्रले गला मा लाउन्या · मोतिको माला र नया हेर लुगा दिन्या भयो ॥ मस्तकमा लाउन्या चूडामणि पनि दियो · हातमा कानमा सुन चुरा दिन्याः

चं·भा·

११ भयो ॥ २४ ॥ अर्द्धचं ॥ कपालमा लाउनकन अर्द्धचंद्रमा भयो· शुभ्रवर्णको हात समस्त हातमा लाउन्यो वस्तु र गहना भयो ॥ २५ ॥ अंगुली ॥ अंगुली मा लाउ
न्या रत्नमै बाला अंगुठी इन्द्र समुद्रले दियो· बिश्वकर्म्मा बडो कार गर्न्याला द्रव्य चुरो दिन्या भयो ॥ २६ ॥ अस्त्रान्ये ॥ अनेक रूपका हतियार भया अभेद्य निर
उ भयो दिन्या भयो· कमलाकुलमाला अम्लान भयाको समस्त देह भरी पूर्ण हुन्या जसले रहद्छ ॥ २७ ॥ अदद ॥ जलसमुद्रले यति थक दियो· हातमारा ११
खन्यारक फूलकमलको पनि दियो· हिमालयले असवारी गर्नेकन सिंह दियो· अनेक तरहका रत्न पनि दिथ्यो ॥ २८ ॥ दृशव ॥ कुबेरले मद्दका कुरोभ
रि मद दिन्या भयो· शेषनागले महामणिशोभित भयाको नागको माला दिन्या भयो ॥ २९ ॥ नाग ॥ जो शेषनागले यो पृथ्वी धार्न्याको दुरतिथ्यो कदिथ्यो

अरु देवताहरुले अनेक तरहका गहना हतियार दीकन ॥ ३० ॥ संभ ॥ बडो सम्मान गर्दी दुर्गा पनि बडो अट्टाट्टहास शब्द कन वारवार गर्न्या भयीन न्काबडा शब्दले
समस्त आकाश भरी पूर्ण हुंथ्यो गरे ॥ ३१ ॥ अमाय ॥ त्यस्तो त्यो शब्द कही पनि न अटाउन्या त्यसले बडो प्रतिहत शब्द हुंथ्यो· त्यसै शब्दले चौध लोक र· सात स
मुद्रका मन लाग्याथ्यो ॥ ३२ ॥ चचाल ॥ वसुधा पृथ्वी कन थामन सब पर्वत पनि कामथ्या त्यस बेलामा देवताहरु जय २ शब्द कहथ्या· आफ्नमा ठेरखुसी भयाछन् ॥
॥ ३३ ॥ तुष्टुव ॥ सब जाति भयाका सबी श्रुर भक्तिले नम्रित शिर भइ स्तुति गर्थ्या समस्त लोकका मथ्या अमरारि पनि तर्सथ्या ॥ ३४ ॥ सन्नद्ध ॥ तहापछि जाति भया ः
का दैत्यका सर्दार लस्कर थिया लडाइ गर्नाको उद्योग गर्न्या· अरियो उत्पातका हावार भयो भनि महिषासुर दैत्य गर्जन गर्थ्या ॥ ३५ ॥ अभ्यधा ॥ ताहापछि त्यो म

चं·भा·
१२

हिषासुरदैत्य त्यसै शत्रु पछि वार जदि भंयाको फोडसँगली दशुर्ग भयो तहा गइ देख छन् तन् कार्दर्शनले तीनलोक या… त्त भयाकारस्याछन् ॥ ३६ ॥ पा

दा ॥ पादको नेअले पाताल या… त्त कुध्यो मुकुटका कांतिले दशदिशा व्याप्त गर्‍यो धनुषका टंकारले दशदिशा अभिष्याप्त भ… याको रहेछ ॥ ३७ ॥ दि

खे ॥ हजारहातले दशदिशा व्याप्त गर्‍याको रहेछ यस्ता दुर्गाको हस्था हाहुपदे जिकन वडो कोपयुक्त भइकन महिषासुरदैत्यका मनमा लडाईं गर्नीको इ १२

च्छा गर्‍यो ॥ ३८ ॥ शस्त्रास्त्रै ॥ शस्त्र अस्त्रको घेरवर्षा गरिकन दशदिशा शवतेजले पूर्ण भयाको रहेछ तहापछि महिषासुरदैत्यको सर्दार चि… क्षुर नामा दै

त्य अघि सरि लड्यो ॥ ३९ ॥ अयु ॥ छ शय अयुत फौद ली वाष्कर दैत्य लडाइँ गर्‍यो अयुत फौज ली रथवान ली उदग्र नामा दैत्य लडाइँ गर्‍यो ॥ ४० ॥ अ

युध्य ॥ महाहनु नामा दैत्यले हजार अयुत फौज लीकन पाँच हजार अयुत असिलोमा दैत्य लडाइँ गर्‍यो ॥ ४१ ॥ युयुधे ॥ चामर दैत्य चतुरंग फौद लीलड्यो

हाथी घोडा हजार२ फौज ली अनेक तरहका फौद लीन… भयो ॥ ४२ ॥ वृता ॥ कोटि रथ लीकन आई वडो वलयुक्त भद्रदुर्गासंग लड्यो विडाल दै

त्य पंचास नियुत संग लील डाइँ गर्‍यो ॥ ४३ ॥ युयुधे ॥ अरु जो दैत्यका लस्कर छन् तिस दल दार को सरजाम संयुक्त सित… अयुत हजार२ हाति घोडा यु

क्त व्यूह गरि लड्या ॥ ४४ ॥ युयुधु ॥ तहापछि वडा२ वलवंत जो दैत्य छन् तिअ… २ फौद ली वलबुद्धियुक्त कोटि२ हाती घोडा लीकन ॥ ४५ ॥ हयानां ॥

घोरामा… का भसुवार लीकन महिषासुर दैत्यमा… मावस थ्यो तोमर भिण्डिपाल शक्ति मुशल जो आयुध छन् त्यसले ॥ ४८ ॥ युयुधु ॥ दैत्य

चं. भा.
१३

हरु दुर्गासंग लडाइमा कोइ तरवारको इ वनचराको इ पट्टिशा हतियार खलाउन्या कोइ वह्णि खलाउन्या कोइ पास फेकन्या भइ लड्न्या ॥ ४८ ॥ देवीरव ॥
दुर्गाकन आज हामी नहानी छौ इन्या छन भन्या दैत्य वडो कोप गरी अनेक हतियार खलाउन्या · चण्डिकाले जति आफु माथि आइपेन्या का हतियार छु
कटे गर्थीन् ॥ ४९ ॥ लीलये ॥ दुर्गाले दैत्यका हतियार आफु ऽऽ अस्त्र शस्त्र वर्षाले आछादित गर्थीन् र वडु ततरह सित त्यस वेलामा देवता स्तुति गर्थ्या १३
॥ ५० ॥ तुष्टो ॥ ईश्वरी जो भगवती छन् तिनिले पनि दैत्यका देहमा शस्त्र अस्त्र छाड्न्या भइ त्यो दुर्गाको वाहनको सिंह जो त्यो पनि शरीरको रोंमडा गरी
कोप गर्थ्यो ॥ ५१ ॥ चचार ॥ त्यो सिंह दैत्यको फोडमहा दयु थ्यो ये स्तो वनमा अग्नि जस्याका तैले फोड जलन्या भयो दुर्गाका मुखवाट जति केरा [illegible]वाः

स निस्क्यो उनि फेरा र युद्धका समूहमा ॥ ५२ ॥ तस्व ॥ कोहि हजार र दुर्गाका गण जन्म दातन्ले भिंडिपाल र · वंचरो तरवार पट्टिश आयुधले ॥ ५३ ॥ नाशयं ॥ दै
त्यको फोड सत्यानाश गर्न्या दुर्गाका सामर्थले वडो युद्ध गर्न्या · पटह जो नगरा वाजन्या शंखको वाद्य गर्न्या कोहि दैत्य क्षय गर्न्या भया ॥ ५४ ॥ मृदंगा ॥ कोहि मृदं
गवाजन्या त्यस युद्ध उत्सवमा वडो तमासा हुंथ्यो ॥ तहा पट्टिश शूलले गडाले वाण वर्षाले ॥ ५५ ॥ खड्गादि ॥ खड्ग जो तरवार छ दैत्यमाथि सय सय संख्या चलन्या कोही
कोहि दैत्य घंटास्वनले विमोहित गरी नासकन प्राप्त हुंथ्या ॥ ५६ ॥ असुरा ॥ कोहि दैत्य डोरिले वाधिकन यताउता लडाउथ्या · कोहि दैत्यलाइ तीक्ष्ण तरवा
रले मार्न्या यस्तातरह दैत्य फोडको ॥ ५७ ॥ विपोथि ॥ कोहि दैत्यमा थिगदाको निपातन गरी भेमा सु[illegible]ताउन्या कोहि दैत्यलाइ [illegible]शूलले ताडित गरी

चं॰भा॰
१४ रगतकोनदीवहाउंथ्यो ॥५८॥ केशिनि ॥ कोहि दैत्यकाहृदयमा त्रिशूललेहानिकन भेमालो तिमथ्यो निरंतरबाणवर्षालेरगतभूमिमा सुतन्या कुंथ्या ॥५९
॥ सेनानु ॥ सेनप शिलेकसैकाप्राणउठाईअकाशमालेजान्थ्या कसैकाहातनाही कसैकाग्रीवनाही कोहि बडासोरलेबहिराभैमथ्या ॥६०॥ शिरांसि ॥
कसैकाशिरनाहि कसैकामध्यनाहि कसैकाजंघानाहि कोहि भैमापरिलोटन्याभईमथ्या ॥६१॥ एक ॥ कोहि दैत्यकाहातनाही कसैकाआखानाहि
कोहि छिरबडंगन्याकाजो दैत्यछन् त्यो शिरकात्याकापनिफेरिखाधिकनलड्थ्या ॥६२॥ कबंधा ॥ कबंधजो शिरनभयाका दैत्यछन् तिरवङ्गतरवारहातलीः १४
परमआयुधलेयुक्त बडोयुद्धसोरलेबल्याकन वा धनत्तकन्याजो कबंधछन् बर्छीहातमालीलडन्याभयो ॥६३॥ निघ्नति ॥ तिनुईतिघडाभईलडनुप

र्छ भनिबडोसोरगरी कोहि दैत्यडुन्या ॥ त्यसलडाईकाघोराहाति रथहानिकन रगतकोनदीजस्तो बग्याकी अथाहानदीको हो त्यसनदीकनन सक
न्याकुंथ्यो ॥६३॥ अगं ॥ रगतकोनदी अगम्य कोहि तरनन सकन्याजग्या २ मा बहन्याभयो ॥६४॥ मध्येया ॥ दैत्यसेनाकामध्ये महाती घोराजनि
भयाका एककक्षणमा न सकन जापगथ्या जस्तो आगालेदारुवाघासकनना सगर्छ तसै दैत्यकनना शगथ्यनि ॥६५॥ निनाद्या ॥ आगालेघा
सरदारुवाजलायाजस्तो फौजना सिदा सिंहपनिबडोनाद बाहूकनगरी आक्रोट हक्कारोशबडागरी दैत्यकाप्राणकोमोक्ष गन्याभयो ॥६६॥
देवागणा ॥ दुर्गाको जोगनछन् तिनुलेयुद्धमा दैत्यहरुका समूहको विनाशगथ्या ॥ तहापछि देवताजति भयाका दुर्गाकोस्तुति गन्याभयाअका

चं·भा· १५ शवाटपुष्पवृष्टिगर्थ्या ॥ ६० ॥ ॥ इतिमार्कण्डेयपुराणे ॥ २ ॥ ऋषिरुवाच ॥ निहन्य ॥ मेधानामऋषिभन्छन्· निहन्यमानक्याहानिसक्याकाआफ्नुः
फौजदेखिकनएकविक्षुरनामादैत्यअंबिकामाथिकोपगरीलडाईंगर्नकनउठ्थ्या ॥ १ ॥ सदेवी ॥ त्योविक्षुरनामादैत्यवाणकावर्षालेलडाइगर्थ्या
जस्तोसुवर्णाचलमावर्षालेअभियायामेघछत्यस्तोवाणवर्षागर्थ्या ॥ २ ॥ तस्यच्छि ॥ दुर्गालेतसदैत्यकावाणसमूहच्छिन्न्याहाथीरघोरासारथिका १५
नाशगर्थ्या ॥ ३ ॥ चिच्छेद ॥ तसकोधनुपनिपटाकापनिएकावाणलेकाटीफाल्थीधनुकाघाउकोजोविक्षुरदैत्यछत्योफेरिपनिदुर्गाकोदेहमा
वाणलेपीडागर्न्याभयो ॥ ४ ॥ सच्छिन्न ॥ धनुनभयाकोरथनभयाकोघोरानभयाकोसारथीनभयाकोसबकाटीफाल्याकारघ्याछन्उत्तापनिदुर्गा

हान्दैकनढारतरवारहातमालीकनदगुर्थ्या ॥ ५ ॥ सिंह ॥ त्यसदैत्यलेती नरवारलेसिंहकाकपालमाहानीकनदुर्गाकाहातमाहान्थ्योबडोवे
गसितचलन्या ॥ ६ ॥ तस्याः ॥ हेनृपनन्दनसुरथराजाहोदैत्यलेहान्याकोतरवारहातमापुगनमाचैभैमापर्थ्योतिहापछित्रिशूलहातमालीक
नलाललालआरखागरीकोपगरीरहन्याभयो ॥ ७ ॥ चिक्षेप ॥ भद्रकालीमाथित्योदैत्योशूलहान्याजाज्वल्यमानआकाशवाटसूर्यविंवपर्‍याः
जैदुर्गामाथिपर्थ्यो ॥ ८ ॥ दृष्ट्वा ॥ त्योदैत्यलेपठायाकोशूलआफुमाथिजाइपर्‍याकोदेखेडादुर्गापनिशूलआसुब्रत्यसमाथिमुचाउन्याभयो
॥ त्योदुर्गाकोशूललेदैत्यशूलपनिकाटिन्यादैत्यपनिकाटिन्याभयो ॥ ९ ॥ हतेत ॥ महावीर्यजोविक्षुरनामादैत्यछत्योमन्यापछिहातीमाथ

चे॰ भा॰ १६

धिकनचामरदैत्यदेवताहरुलाईत्रसीउन्यादुर्गीमा छिद्गुरिआउन्याभयो ॥१०॥ सोपि ॥ त्योदैत्यपनिवर्छिअंबिकामाचिचुलाउन्याभयोति
नलेहुंकारगर्नैमात्रैभस्मानिप्रभभईपर्थ्यो ॥११॥ भग्ना ॥ त्योवर्छिभैनापत्याकोदेषिकनवडोक्रोधलेपूर्णभईकनचामरदैत्यलेमान्याकावर्छी
तिदुर्गीकाटिकाल्न्याभयो ॥१२॥ ततःसिं ॥ तहापछिसिंहलेहातिकागंडस्थलमावसिचामरदैत्यसंगयुद्धगरीलड्थ्योदेवताहरुकोशत्रुजोः १६
चामरदैत्यकवाधन्याह्रोलगथ्यो ॥१३॥ युध्यमा ॥ सिंहकोरचामरदैत्यकोयुद्धहुंदाहातीदेषिभुमाउत्रीकनदुर्जनावडोबलसितअतिदारुः
णजोप्रहारमारग्गयत्लोगर्थ्योदुष्ट्यापृथिवीमाचामरदैत्यकोरसिंहकोवडोयुद्धतमासाभया ॥१४॥ ततोवे ॥ तहापछिवडावेगलेआकाश

हे ३
मागईसिंहलेचामरदैत्यकोशिरकाटीफालिकनभैमापर्थ्यो ॥१५॥ उदय ॥ उदग्रनामोदैत्यकरालनामोदैत्यशिलारवृक्षदातरमुष्टिहतदं लालेदुर्गा
जोभगवतीहदुइदैत्यकोविनाशगर्न्याभयो ॥१६॥ देवीक्रु ॥ देवीजोक्रुद्धभयापछिउद्धतजोवाष्कलनामदैत्यछतसलाइगदालेमार्दीभइन अं
धकनामदैत्यकनभिंडिपालस्यासर्वर्षमार्थीन ॥१७॥ उग्रास्य ॥ परमेश्वरीजोदुर्गाछन्तिनलेउग्रवीर्यदैत्यसलाईमहाहनुदैत्यलाई त्रिशूलले अ
युध्दलेमारीसुताउन्याभइन ॥१८॥ विडाल ॥ विडालनामदैत्यकानरेवारलेदेहकामध्यमाकाटीसुताउन्याभयीदुर्द्धरनामदैत्यकोरदुर्मुखना
मदैत्यकोवाणलेशिरकाटीफाल्न्याभइन ॥१९॥ स्वंस ॥ यस्तातरहलेआफ्नाफौजकोनाशभयाकोदेषदासर्दीरपनिलस्करपनिना

चं॰भा॰
१७

राकनप्राप्तभयाकोदेहमा महिषजो वडा रांगाको रूपगरीकन दुर्गागणलाई त्रसउन्या भयो ॥२०॥ काश्चित्तं ॥ त्यो रागाका रूपभईकन महिष
नामदैत्यकसैलाई मुखलेमान्र्या कसैलाई खुरलेमान्र्या कसैलाई पुछरलेकसैलाई सिंङ्लेमान्र्या भई ॥२१॥ वेगेन ॥ कोही दुर्गागणलोई वडो सो
रगरीकसैलाई यताउता दगुर्दा वेगले कसैलाई मुखबाट निस्क्याको वायुले मारीकन भैसापान्र्या भया ॥२२॥ निपात्य ॥ त्यो महिषदैत्यले दुर्गागण १०
काफौदमा सदीर २ पनि मारीकन यताउता दवरीकन दुर्गाको जो सिंह छ तसको ना रागर्या कोई छ्रागन्या शङ्ग गर्थ्या अंबिकापनि कोपगर्थ्या ॥२३
॥ सोपिको ॥ त्यो महिषासुर दैत्य क्रोधले खुर भूमालाई खन्या सिङ्लेवडा २ पर्वतकन फाल्न्या श्वासपनि गन्र्यो नाचपनि गर्थ्यो भयो ॥२४॥ वेग ॥

॥ महिषासुरदैत्यकावेगले विक्षुण्ण भयाकी जो पृथ्वी छ त्यो शीर्ण हुंथ्यो पुछरका सोरले समुद्रप्लावित सबजग्गा बाट हुंथ्यो ॥२५॥ धुतशृं ॥ सिङ्का यता
उता गन्नीले मेघ मेघ पनि खंड हुंथ्या दैत्यका मुखबाट निस्क्याका वायुले पर्वत पनि शयखंड भई भैमा पर्थ्या ॥२६॥ इतिक्रो ॥ इ[illegible]स्वान्तरहासितः
क्रोधले संयुक्त भईकन आक्रमाथि आईपन्याको त्यो महिषासुरनादैत्यकन देषदा तस्का वधको जो उद्योग गर्थिन ॥२७॥ सा क्षिप्त्वा ॥ त्यस
महिषासुरदैत्यमाथि डोरी पृथार्ई वांधनकन नयारहुंथ्या जसै बाधन्या डोरि आफुमाथि आइपन्याको देषदा महिषासुर दैत्यले रागाको छो
डुन्याभयो ॥२८॥ ततसिं ॥ जसै मानिसको रूप छोडी सिंहको रूप गर्थ्या त्यस्को पनि चण्डिकाले शिर काटन तयार भया पछि जस वेलामा मानि

चं भा.
१८

सकोरूपगरी धारतरवारली देषनामा आउंथ्यो ॥ २९ ॥ ततर ॥ दुर्गालेत्यो पुरुषस्वरूप आईपन्याको देषनमात्रैयाणदर्यागरी त्यो पुरुषदैत्यपु
रुषकाटिन्या भईठालपनितरवारपनि छोडिकन त्यो दैत्यबनहाती भइजांथ्यो ॥ ३० ॥ करेण ॥ त्योबनहाती सुंडलेसिंहकन पक्रनतयारहुंथ्यो गर्जन
ग २ पनिहुंथ्यो त्यो सुंडलो सिंहकन समात्याको देषदा दुर्गालेतरवारले हातिसुंडपनि काट्थ्या ॥ ३१ ॥ ततोम ॥ तेहापछि महिषासुरदैत्यको रूपगरी तिन १८
लोकचराचरज्याकेही भयाका सब क्षोभित हुंथ्या ॥ ३२ ॥ ततःक्रु ॥ तेहापछि जगन्माताजो चण्डिका छन् तिनहरू क्रोधगरीकन जो मदिरापान छ
त्योपीन्या भई ॥ ३३ ॥ ननर्द ॥ बललेवीर्यलेमदले उद्धत भयाको महिषदैत्यजो छ त्यो सिंङले पर्वत ल्याई चण्डिकामाथि फाल्थ्यो ॥ ३४ ॥ साचतां ॥

देव्युवाच ॥ गर्ज ॥ दुर्गा कहंथिन अरे महिषदैत्य हो अलिक्षणगर्जनगन्यास जहासंमम धुपानगर्छु ताहासंम गर्जनगन्यास मभूलेतलाई मान्यापछि
देवतागर्जनगर्न्याछन् ॥ ३६ ॥ ऋषिरुवाच ॥ एवमु ॥ मेधाऋषिभन्छन् हे स्लोसुनिकन दुर्गालेमहिषासुरदैत्यकापीठमापाउ राषिकं ठमाशूललेनाडि
नगर्थ्या ॥ ३७ ॥ ततःसो ॥ तेहापछि दुर्गाकापाउले पीठमाचाप्याको जो महिषासुरदैत्य छ त्योकंठमाशूलले हान्यामात्रै आधानिस्कन मोहै जबापसालगर्न
तयारहुंथ्यो ॥ ३८ ॥ अर्द्धनि: ॥ आधानिस्क्याको दैत्य दुर्गासंग लडन्या भयो त्यो महिषासुरदैत्य बडो युद्ध गर्न्यो तहापछि तरवारले दैत्यको शिरका:
टीफाल्थी ॥ ३९ ॥ ततोहाहा ॥ तहापछि दैत्यको फौजमा हाहाकारशब्दगरी दैत्यसेनाको नाश भयो भनि देवतागणहरू तिनहरू हर्षकन प्राप्त हुं
जो

चं·भा·
१६

थ्यो ॥४०॥ तुष्टुवु ॥ सुरजो देवता छन् तिनिहरु धेरै स्तुति गर्थ्या ऋषिहरु पनि स्तुति गर्थ्या गंधर्वहरु गायन गर्थ्या अप्सराहरु नाच गर्न्या भई ॥४१॥ ॥

॥ इति मार्कंडेयपुराणे ॥ ३ ॥ शक्रादयः ॥ मेधा ऋषि विश्वसुरथ राजा छु उ भन्छु शक्र आदि जो देवता छन् तिनी अति वीर्यले पराक्रमी महिषासुर

नाम दैत्यकन माऱ्याको देख्याको छ देवताको शत्रु मऱ्या पछि दुर्गाकन प्रणतिले नम्र शिर गरिकन हर्षले [illegible] जो वाक्य छ तनले वडो हर्ष १९

पूर्वक स्तुति गर्थ्या ॥१॥ देव्याय या ॥ जिनले आत्मशक्तिले यो संसार रच्याछ विस्तार पनि गरेछ निःशेष समस्त जो देवगणका मूर्ति आफु भ

ईकन जो कल्पना गर्न्याको छ तनकन अंबिका जो रूप छ अखिल संपूर्ण जो देवता छ महर्षि छ तनले पूज्य छ तनकन भक्तिले नम

स्कार गर्छौं तिह्रो कल्याण गरुन् ॥२॥ यस्याः प्र ॥ जिनको प्रभाव अतुल छ जस्को वर्णन गर्नकन विष्णु ब्रह्मा महादेवको बल लाग्दैन ति

चण्डिका अखिल जगत परिपालन गर्न्या हवन् दैत्यभयको विनाश गर्न्या आफु भयी रहुन् यस्तो बुद्धि पनि गरुन् ॥३॥ याश्री ॥

जो दुर्गा धर्मवत मानिसका घरमा श्री लक्ष्मी स्वरुप भै वस्याकी पापात्माका घरमा अलक्ष्मी रूप छ यस्ता तरहका तिनका स्वरूप

कृतधी जो छन् तिनका हृदयमा बुद्धि रूप छ साधुका हृदयमा श्रद्धा रूप छ कुलजनका हृदयमा लज्जा रूप छ । यस्ता दुर्गाकन हा

मिन प्रणत भयाका छौं हे देवी तिमिले विश्वको परिपालन गर्न्यास ॥४॥ किंवर्ण ॥ हे देवी यस्तो तिम्रो रूपको वर्णना हामिले कहाँ ग

चं·भा·
२०

रिसकी छ अचिंत्यरूपा तिमि छौ असुर जो दानव छन् तिनको केवल क्षयस्वरूप छ ॥ किंच आहवयुद्धमा स्स्लात् प्राजो अद्भुत जो चरि
त्र छन् असुर देवगणादि स्युपमा हा ॥५॥ हेतुः ॥ समस्तको जगत्संसारको त्रिगुण हेतु अपार जो तिमि छौ तसो था हा विष्णुले पि
वलोकसे लेपनिपायेन तिमि सर्वाश्रयरूप छौ ॥ अखिल समस्त जो जगत्संसार छ त्यो तमो अंशभूत छ तिमि अव्याकृत आ: २०
द्यप्रमप्रकृति आफु छौ ॥६॥ यस्याः ॥ जनका स्वाहा हवनमा उच्चारण शब्द कथनले समस्त जज्ञमा सब जनि भयाको देवताले तृप्तिकन प्राप्ति
हुंथ्या हे देवि पितृजज्ञमा स्वधा शब्द कथनले पितृका गणले तृप्तिकन प्राप्ति हुं छ ॥७॥ या मुक्ति ॥ अचिंत्य महाव्रत जो जो तिमि छौ तसो

इंद्रियको निग्रह गर्दा योग्या निसले मोक्ष पद प्राप्त होला ॥ मुक्ति का हेतु पनि तिमि छौ यस्तो नाश कन प्राप्त गर्याको जिन्हले समस्त दोष रहे छ
स्सा अविश्वरका हृदयमा विद्या स्वरूप तिमि छौ ॥८॥ शब्दात्मि ॥ हे देवी तिमि शब्द स्वरूप्या छौ विमल जो ऋग्वेद यजुर्वेदमा निधान छौ रा उद्गी
पद संयुक्त जो पाठ छ त्यो सामवेदी गर्छन् हे देवी तिमि त्रयीमूर्ति रुप्याकी छौ भवसंसारमा भावना जो छ वार्ता स्यस्को उत्पादक आफै छौ भ
जनगर्न्या दुनियाको कष्टनाशन्या छौ ॥९॥ मेधासि ॥ हे देवी तिमि कस्ता अखिल शास्त्रको सार जान्नकन आफु मेधास्वरूप छौ दुर्गं जो क:
ठिन भवक्या संसार समुद्र तन्नीलाई नाउ जस्ता छौ श्री जो लक्ष्मी कार विष्णुका हृदयमा निवास गर्न्या आफै छौ शिवले प्रतिष्ठित आफु छौ ॥

चं.भा.
२१

ईक्षत ॥ अलिक निर्म्मल जो पूर्णिमाको चंद्र छ तस्तो जो मुख तस्तो सुवर्णको वाहि पनि धेर राम्रो अति अद्भुत जो तस्तो मुख छ त्यो देखदा दैत्य देव वडो क्रो
धले हरणे भूमिकन युक्त गर्‍यौ ॥ ११ ॥ दृष्ट्वा ॥ उतिराम्रो त छो जो मुख छ त्यो भा धाम भवरी पारीकन तपाईले देखन मात्र महिषासुर दैत्य प्राण:
छोड न्या भयेन त्यो वडो आश्चर्य रहेछ क्या अर्थ तसो कोप युक्त दर्शनले को वाचन सकला ॥ १२ ॥ देवि प्र ॥ हे देवि तिमि प्रसन्न भया संसार साथि २१
वाडौ कोपले दैत्य कुलको विनाशक आफै छौ ॥ यत्रो वडो महिषासुर दैत्यको फौज जति भया का तपाईंले नाश गरन वापि गरेछ ॥ १३ ॥ ते संम ॥
हे दुर्गे यस संसारमा जन पदमन्याको जो मान्य तिस छ ति धन्य हुन ॥ तिनको जश पनि हुलो धन पनि तिन भेर छ तिनका वंधुवर्ग पनि केले सीदित हुँ
को

हैन धन्य पनि तिनै छन् स्वस्ती रहेरा नाति परिया रहुलो तनका छ जिन्मा थि तिमिले वरह्रुपा पूर्वक पसंनहुँ छौ ॥ १४ ॥ धर्म्याणि ॥ हे दुर्गे सु
कृति जो पुण्य त्या छ त्या वधिया विधिपूर्वक कर्मण निगर्छन् धर्म पनि गर्छन् नित्य कर्म्म उत्तम गर्न्या जो छन् । त्यो स्वर्गमा तत्रो प्रसादले जांछ
न् समस्त लोकको सुखपदार्थ हुंछ ॥ १५ ॥ दुर्गे स्मृ ॥ हे दुर्गे तिम्रो स्मरण भयामा अशेषजन्ति भयाका जंतु प्राणिको दुःख पनि नाशिंछ सावधा
न राम्रो गरि तिम्रो समझना गर्न्या पछि अति राम्रो मति थ्या बुद्धि वध्याव न्या छौ दारिद्र्यको र दुःखको विनाश तिमि विना हि अर्को कोहि पनि छैन सब
को उपकार गर्न लाभ निसबका लम आर्द्र चित्त रहन्या छौ ॥ १६ ॥ एभिर्ह ॥ ई दैत्य हरुको समूह नाश गर्न्या पछि जगत् संसार समस्त सुख न पाछि

चं·भा·
२२

३२ हरवीनपाइलेदेखनमात्रै

भयेछ ॥ ई दैत्यले संग्रामका भूमिमा ईकन निमिले स्वर्गमा पुग्या उनु भयेछ ॥ १७ ॥ इन्द्रवज्रा ॥ दैत्यको विनाश भयिजान्या हो वरानि तुल्य हुन्या हो १०
हुन्न्या काल ॥ गिह तियार खल्याउन्या पुनि हायेनन्तर शत्रुको पनि नाश गर्न्याको हतियारले यस अर्थलोकि हतियारले इ पवित्र भयी जाउनन् स्वर्ग
लोकमा प्राप्त हुन्याछ भनि तरवारले हान्याको हो ॥ १८ ॥ स्वजन ॥ हे दुर्गे इ दैत्यहरुले तम्रा तरवारको जो तेज छ त्यो देषि त्रिशूलको अति उत्तम छः २२
जो कांति छ त्यो देषन मात्रै नाश क नभयाकि हुन्या हो तर तम्रो अति रम्रो स्वरूप ॥ पनि देख्याले यो मन्न्यो हो ॥ १९ ॥ दुर्वृत्त ॥ हे देवि ये तिनि लोक तीन
लोकको शत्रु लडाईमा विनाश गरी समलरक्षित गरेछ रिपु जो शत्रु हम्रा छ ति दूर गन्या छ हम्रो भय पनि दूर गन्या छौ तिमि शत्रुको नाश ग

॥ दुर्वृत्त ॥ हे देवि तम्रो शीलक स्तो भन्या दुष्ट वृत्तको विनाश कछो· रूपकस्तो भन्या अविचिंत्य चिंतना गरी न सक्नु छ· बलकस्तो छ भन्या सब जति भयाका देव
ताको पराक्रम हानिकन वस्याको जो मा हव दैत्य छ त्यसमा पनि दयामात्र प्रकट गर्न्या छौ ॥ २० ॥ केनोप ॥ हे देवि तम्रो अथाहा रूपको उपमाको
वर्णन गर्न्या सकला रूपकस्तो शत्रुको विनाश गर्न्या त्रिजमा सबै प्राणिमा ॥ थितम्रो दयाछ· लडाईमा सबैमा थि निष्ठुर भाव तम्रो छ तीन लोक
मा तिमि वाहिवरदान गर्न्या अर्को छैन ॥ २१ ॥ त्रैलोक्य ॥ थथा भारवा ॥ दुर्वृत्त सल्लोत ॥ २२ ॥ शूलेनपा ॥ हे देवि ति मि शूलले हम्रो रक्षा गः
न्यारवड्लेर क्षागन्या· हे अंबिके घंटास्वनले हम्रो रक्षा गर· थाप भनु स्वनले हम्रो रक्षा गर ॥ २३ ॥ प्राच्यां ॥ पूर्वैर पश्चिम दक्षिण उत्त
र

रदिशाआफ्नु त्रिशूलले आमितगरीकनवारंवाररक्षागरहे ईश्वर ॥ २५ ॥ सौम्यानि ॥ हे ईश्वरीजोतम्रासोम्यरूपछं तिन्लेतीनलोकमा
जोरमितछं जोतम्राअतिघोररूपछं तिन्लेह म्रोसर्वप्रकारसितीरक्षागन्यास् ॥ २६ ॥ खड्गशूल ॥ खड्गतरवारभयोगदाभई इत्यादितः
म्रोशस्त्रछंनतन्ले हेअंबिकेकरजोहातआंगुलिमासलग्नभयाकाछन् तनलेसर्वठाउमा रक्षागन्या ॥ २७ ॥ आविर्हेवाच ॥ ए
वंस्तु ॥ मेघाअंबिकहइछन् यस्तातरहसितदेवताहरुलेवहुलेस्तुतिगर्थ्या नन्दनवनकापूलहरुलेवडुतेतरहसितपूजागर्थ्या
वधियाचन्दनललेपनादिपूजागर्थ्या ॥ २८ ॥ भक्त्यास ॥ त्रिदशाजोदेवताछं तिनले भक्तिपूर्वकपूजितधूपितगर्याकी जोदुर्गा छन् ॥ २३

तिनप्रित भयाकादेवताहरुहेउप्रसन्नभइकनवाककहंथी ॥ २९ ॥ देव्युवाच ॥ व्रियतां ॥ हेदेवताहो म्यातम्रोकांक्षाभयाकोसोहामिछौउमा
ग॰ त्योवरदिहु जोतिमिलेगर्याकास्तोत्रलेमप्रसन्नभयाकाछु ॥ ३० ॥ कर्त्तव्यमपरंयच्चदुष्करंतन्निवेद्यतां ॥ देवाऊचुः ॥ भगव ॥ के रितिमि
हरुलेगर्ननसक्याकोकर्नवाकाछ सोभन भंनमाजेदेवताभं छन हे भगवती हामिलाइ तिमिले सबकामपुरोगरेछ ॥ ३१ ॥ यदयं ॥ जो
हम्रोशत्रुमहिषासुरजातिमारिदियाछौतकामपुग्योअजयनिदिनाकोइछाभयाहे ईश्वरी ॥ ३२ ॥ सस्मृता ॥ जूनदिलामाहामिलाइकेहि
विपदाआइपुगला त्योदूरजादस् जोमानिसतम्रोजोप्राठलेगर्ला ॥ ३२ ॥ तस्यवित्त ॥ तस्काधनविभवसंपदाकोवहुतेवृद्धिहवस् ॥
सव॰

चं·भा·
२४

हे अंबिके तिमिहामिमाथिसर्वदाप्रसन्न भया ॥ ३४ ॥ ॥ऋषिरुवाच॥ इतिप्रसा ॥ हे राजा हो भनि मेधा ऋषि भन्छन् एस्ता तरहसंग देवता
हरुले राम्रो गरी दुर्गाकी वडुते स्तुति गर्न्या थ्या संसारका लागी आपना निमित्त पनि मनको छा पुरा दिउला भनी दुर्गा अंतर्ध्यान भइन् ॥
॥ ३५ ॥ इत्येतत् ॥ हे भूप सुरथ राजा हो फेरि देवताका देहवाट जुना तरहसित भेर पईद्दा भईन् सो कहन्छु ॥ ३५ ॥ पुनश्च ॥ फेरि त्यनि ति दुर्गा २४
गौरीका देहबाट निस्कि कन जस्ता तरहसित दुष्ट दैत्यको विनाश र शुंभ निशुंभको वध गर्थिन् ॥ ३६ ॥ रक्षणाय ॥ लोकको रक्षा गर्थिं
न देवताको उपकार गर्थीन् त्यो विस्तार म कहन्छु हे राजा हो ते ले चित्तमा राखि सुन ॥ ३७ ॥ ॥ ॥ इतिमार्कण्डेयपुराणे ॥ ४ ॥ ॥

॥ ॥ऋषिरुवाच ॥ पुराशुं ॥ मेधानाम ऋषि सुरथ राजा हुँदैक हन्छन् पेले एक कल्पमा शुंभ निशुंभ राजाले इंद्रको यज्ञभाग ल्या भयाको न द्व
लका आश्रयले सव हरण गर्थ्या ॥ १ ॥ तावेव ॥ तिनु दुइजना दैत्यले सूर्यको इन्द्रको यमको कुवेरको वरुणको ज्याकेहि गर्न्या काज कुरो
ओफे गर्थ्या ॥ २ ॥ तावेवपवन ॥ इनु दुइजना दैत्यले वायुको अग्निको गर्न्या काज अरु देवताहरुको काज सव आफु गर्थ्या। तहा पछि राज्य
ले भ्रष्ट भयाका सवदेवताहरु भाग थ्या ॥ ३ ॥ हृताधि ॥ सव जति भयाको अधिकार छोडि वस्याका जो देवता हरु छु तिमिहरुले अ
पराजिता जो भगवती छन् तनको स्मरण गर्न्या भयाछन् ॥ ४ ॥ तयास्माकं ॥ आपत्मा देवता भंछु अरे आधि पनि दुर्गाले बरदि

याकोछन्नूनवेलास्मरणगर्लीतसवेलामातस्रोआपत्तिमकाटन्याछौभनि ॥५॥ इतिकृत्वा ॥ दुर्गालेकस्याकाहोभनियस्तोमनमा
चितनागरीहिमालयमागई· विष्णुमायाकोवड्तेततरहसितस्तुतिगर्नेकनतयारभयाछु ॥६॥ देव्याउचुः ॥ नमोदेव्यै ॥ देवता
हरुस्तुतिगछन्‌हेदेविहेमहादेवीहेशिवस्वरूपेहेप्रकृतिस्वरूपेहेभद्रस्वरूपेतिमिलाईहामिनिरंतरप्रणामगर्छौं ॥७॥ रौ
द्रायै ॥ हेदुर्गे· रौद्रस्वरूपतस्रोछ नित्यस्वरूपतस्रोछ गौरीस्वरूपतस्रोछ धातृस्वरूपतस्रोछ ज्योत्स्नास्वरूपतस्रोछ चंद्रस्वरूपल:
स्रोछ सुखस्वरूपतस्रोछ ॥ तिमिकनं प्रणाम ॥८॥ कल्याण्यै ॥ कल्याणस्वरूपतस्रोछ जोप्रणतछन्‌तिनवृद्धिरूपतस्रोछ सिद्धिस्वरू
सयवार·

प भूतकाललक्ष्मीस्वरूपतस्रोछ शर्वाणीतिमिछौ तिमिकनप्रणाम छु ॥९॥ दुर्गायै ॥ दुर्गास्वरूपअपारस्वरूपसारस्वरूपसर्वकारणस्व
रूपतस्रोछ ख्यातिस्वरूप कृष्णस्वरूपकन निरंतरप्रणाम छु ॥१०॥ अतिसौम्या ॥ अतिस्वरूप तस्रोछ जगत्प्रतिष्ठारूपतस्रोहे देवी त्यस्तारू
पकनप्रणाम छु ॥११॥ यादेवी ॥ जोदुर्गासर्वप्राणिमाथिविष्णुमायाभनिकन्याकोछ यस्तारूपका नहमीपंचवारप्रणाम छु ॥१२॥ या
देवी ॥ चेत ॥ जोदुर्गासर्वप्राणिमाथिचेतनारूपछन्‌तनकन त्रिवारप्रणाम छु ॥१३॥ यादेवी ॥ बुद्धि ॥ जोदुर्गासर्वप्राणिमाथिबुद्धिरूप
छन्‌तनकन त्रिवारप्रणाम छु ॥१४॥ यादेवी ॥ निद्रा ॥ जोदुर्गासर्वप्राणिमाथिनिद्रारूपछन्‌तनकन त्रिवारप्रणाम छु ॥१५॥ यादेवी ॥

दे॰भा॰ २८ ॥क्षुधा॥ ॐदेवीसर्वप्राणिमाक्षुधारूपछतनकनत्रिवारप्रणामछ॥१६॥यादेवी॥छाया॥ ॐदुर्गासवप्राणिमाछायारूपछ
तनकत्रिवार॥१७॥यादेवी॥शक्ति॥ ॐदुर्गासवप्राणिमाशक्तिरूपछतनकनत्रिवार॥१८॥यादेवी॥तृष्णा॥ ॐदुर्गातृष्णारूप
छतनकनत्रिवार॥१९॥यादेवी॥क्षांति॥ ॐदुर्गासवप्राणिमाथिक्षांतिरूपछतनकनत्रिवार॥२०॥यादेवी॥जाति॥ ॐदुर्गा २६
सवप्राणिमाथिजातिरूपछतनकनत्रिवार॥२१॥यादेवी॥लज्जा॥ ॐदुर्गासवप्राणिमाथिलज्जारूपछतनकनत्रिवार॥२२॥यादे
वी॥शांति॥ ॐदुर्गासवप्राणिमाथिशांतिरूपछतनकनत्रिवार॥२३॥यादेवी॥श्रद्धा॥ ॐदेवीसवप्राणिविषेश्रद्धारूपछनतनक

नत्रिवारप्रणामछ॥२४॥यादेवी॥कांति॥ ॐदुर्गासवप्राणिमाथिकांतिरूपछतनकनत्रिवार॥२५॥यादेवी॥लक्ष्मी॥ ॐदेविसवप्राणिमा
थिलक्ष्मीरूपछतनकनत्रिवार॥२६॥यादेवी॥वृत्ति॥ ॐदुर्गासवप्राणिमाथिवृत्तिरूपछतनकनत्रिवार॥२७॥यादेवी॥धृति॥२८॥
यादेवी॥स्मृति॥ ॐदुर्गासवप्राणिमाथिस्मृतिरूपछतनकनत्रिवार॥२९॥यादेवी॥दया॥ ॐदेवीसवप्राणिमादयारूपछनतनकनत्रि
वार॥३०॥यादेवी॥तुष्टि॥ ॐदुर्गासवप्राणिमाथितुष्टिरूपछतनकनत्रिवार॥३१॥यादेवी॥पुष्टि॥३२॥यादेवी॥मातृ॥ ॐदेवीसवप्रा
णिमाथिमातृरूपछनतनकनत्रिवार॥३३॥यादेवी॥भ्रांति॥ ॐदुर्गासवप्राणिमाथिभ्रांतिरूपछनतनकनत्रिवारप्रणामछ॥३४॥

इंद्रियाणामधिष्ठात्री ॥ इंद्रियकोअधिष्ठात्रिस्वरूप भूतनअभिव्याप्तिरूपछौवाणिभूतरूपअभिव्याप्तजोतिमिछौतिमिकनप्रणा
मछु ॥ ३५ ॥ चित्यरूप ॥ चित्यरूपलेसमस्तजोसंसारकोअभिव्याप्तिगर्न्याजोतिमिछौतिमिकनत्रिवारप्रणामछु ॥ ३६ ॥ स्तुतासुरै
ः ॥ पूर्व ॥ तस्रोआराधनादेवदेवताहरूलेगर्न्याथ्याफेरि इंद्रलेधेरैदिनसंमसेवितगर्न्याछन् यस्ताजोदुर्गाछन् तिहाम्रो शुभक
त्तारीगरीस ॥ शुभवधाउन्या आपत्तिकातन्याहवन् ॥ ३७ ॥ या सांप्र ॥ जोदुर्गासांप्रतं आजकाललउद्धत भयाका दैत्यले संतापित भया
काहामिलेबसगरी नमस्कारगरीछु जोदुर्गा स्मरणमात्रले एकक्षणमा आपत्तिकाटछन् भक्तिलेनम्रितउ नमात्रतन्कः

नप्रणामछु ॥ ३८ ॥ [illegible]लिकाय ॥ एवंस्त ॥ यस्तानरहासितं देवताले स्तुतिगर्दा हेसुरथराजा पार्वती जान्हवीमास्नानगर्नेकन जां
दी ॥ ३९ ॥ साव्री ॥ त्योपार्वतीकहंथ्यान् हे देवताहो तिमिलेकस्तोस्तुतिगर्छौ भन्नमात्र पार्वतीकादेहबाट शिवदुतउत्पन्न भई
त्योकहंथी ॥ ४० ॥ स्तोत्रमम ॥ समस्तदेवताकनशुंभनिशुंभदैत्यलेजित्यापछि लगाम्यापछि मेरोस्तुतिगर्न्याहो ॥ ४१ ॥
शरीर ॥ शरीरकोशवाट पार्वतीकाजो अंबिका निस्कंथी तन्नाउ समस्तलोकमा कौशिका भनीगायनहोला ॥ ४२ ॥ तस्यांवि ॥
त्योअंबिकाजसेपार्वतीकादेहवाट निस्कंथीउसेवेलामा त्योपार्वती श्यामवर्ण हुंथी तन्को कालिका भनिनाम प्रसिद्ध हुंथ्या

चं. भा.
२८

हिमाचलमा वसन्या भईन ॥४३॥ ततोंबि ॥ तहापछि अंबिका परम रम्य रूप धारन्या भइन त्यस्ता रम्य रूप कन शुंभका चाकर
चण्ड मुण्डले देखन्या भयाछन ॥४४॥ ताभ्यांशुं ॥ दुइजना दैत्यले शुंभराजा छेउ गइ त्यस्ता रम्य महिमा चण्ड मुण्डले कह्याछन हेरा
जा हो एकला स्त्री स्वास्त्री हिमाचलमा शोभित गन्या भयाकी छन ॥ ४५ ॥ निवताद ॥ हे सुरेश्वर यस्तो रूप उत्तम ओजसंयुक्त कहिं पनि नदे
ख्याको त्यो रूप जानिकन तपाइले लि राजाजी रस ॥४६॥ स्त्रीरत्न ॥ यस्ता रम्य स्त्रीरत्न धेर परिश्रम गरिकन पनि न देखिन्या दरा दिव
रा जिनले शोभित गन्याको रहेछ या रूप देखन मन लाग उन्या हो ॥४७॥ यानिर ॥ हे शुंभराजा हो तीन लोकमा गज अश्वादि आजे: २८

न त्रा घरमा छ है छन वसकु रातन आघर पुरा छन ॥४८॥ ऐरावत: ॥ इंद्रको हन्या हात्ती ऐरावत नाम गज्याको हात मात त्रा छ उच्चैश्रवा ना
म घोडा रूप पारिजात वृक्ष त्रा घर छ ॥४९॥ विमानं ॥ हंसले युक्त भयाको विमान त्रा घरमा छ समस्त रत्नले संयुक्त जो सिंहासन ब्रह्मको
ब्रह्माको वसन्या विमान त्रा छ ॥५०॥ निधि ॥ महापद्म नाम निधि पनि कुवेरका घरबाट ल्यायाको त्रा छ कमलको जो मलिन:
न भयाको माला त त्रा छ ॥५१॥ छत्र ॥ वरुणको घरको सुतको छत्र त त्रा घरमा छ प्रजापतिको जो राम्रा स्यंदन रथ पनि त त्रा घर छ
॥५२॥ मृत्यो ॥ कालको हातमा रह्याको उत्क्रांति दा नाम शक्ति त्रा हात मा छ वरुणको पाशा त त्रा भाइको हातमा छ ॥५३॥

॥ निशुंभ ॥ निशुंभराजाको घरमा ज्याकेही समुद्रबाट निस्क्याकोरत्नआरमारसबताहीछ॰ अग्निलेतिमिलाई दियाको दुइदेछन
ताराग्रालुगातिमिछ्उद॥५४॥ रत्नदेत्येन्द्र ॥ हेशुंभराजाहोयस्ता२ वडा२ रत्नतपाघरमाछन्॰ कल्याणीजोस्त्रीरत्नक्या अर्थः
तिमिलेलिनुहुं देन ॥५५॥ ऋषिरुवाच ॥ निशुम्भेति ॥ मेधाऋषिभंछन् एस्तोचंडमुंडकोवचनसुनिकनवडापराक्रमीसुग्रीवदूतला
ईपठाउन्याभयो ॥५६॥ इतिचेति ॥ हेसुग्रीवदूतहोतेलेतसकन्यारूपलाई मेलेकस्याकोवाक्यसुना॥ उनुजस्तोतरह सित त्योः
आहाआउंछ त्योगरितैलेगर्नु ॥५७॥ सतत्र ॥ इतिराजाकाआज्ञापाईकनपर्वतमाबस्याकीजोदुर्गाछ॰ तहागई तनसंगमधु
त्तो

नि
रवाक्यसितबाक्यकह्यो ॥५८॥ दूतउवाच ॥ देविदैत्ये ॥ दूतकहंछ नहेदेवी दैत्येश्वरजोशुंभराजात्योतीनलोकका परमेश्वरभयाकाछ
तस्कोदूतमहुं तससंगमलाईतिमिछउपठायेछ ॥५९॥ अव्याहता ॥ जोशुंभराजावडाछ समस्तदेवतामाथितस्कोआज्ञा छस्तमस्त
ज्ञतिभयाकोदैत्यअरीकोविनाशगरिदियाकाछ तसलेज्याकहंछ्योसोसुन॥६०॥ ममत्रै ॥ मेरोवशमाअखिलसमस्ततीनः
लोकछदेवतासबमेरावशमागयाकाछ अज्ञाभागज्याकेहिभयाकाछन् तनकनपृथक२जुदा२गरीषांछु॥६१॥ त्रैलो
क्य ॥ तीनलोकमाज्याकेहीभयाकावस्तुमेरावशमागयाछ ऐरावतहाथीइंद्रकोवजन्याम छ्उछ ॥६२॥ क्षीरो

२९

चं॰भा॰ ३०

द॥ दूध समुद्र बाट निस्क्याको उच्चैः श्रवा घोडा सब देवता हरूले मलाई समर्पण गर्याका छन् देछ ॥ ६३ ॥ यानि चा ॥ ज्या केही
अरू देवता छन् उ भयाका पनि गं[illegible]गण प्रवेग छन् उ त्या छन् रत्नभूत भई आज म सित आई शोभित भयाको छ ॥ ६४ ॥ स्त्रीरत्न ॥ स्त्री
कत्तमा स्त्रीरत्न बारभा[illegible] भयाको थि[illegible]ो त्यो आज तिमिलाई पायो तिमिले मेरा घर मा आउनै पर्छ जस्कारण हामी रत्नभोगी क ३०
न्याका छौं ॥ ६५ ॥ मां[illegible]वा ॥ मेरो कि मेरा [illegible]कां छा भाईलाई निशुंभ नाम छ उन्या बडो पराक्रमी भयाको छ ईदुई भाइमा जस्का मन पर्न्या
को तहा बस ॥ ६६ ॥ प[illegible]मै ॥ मेरा प्रसाद ले परम बडो ऐश्वर्य पनि पाउला सुख पनि पाउला तसर्थ मेरा परिग्रह कन प्राप्त होऊ तु छ यो:

बुद्धि विचार गर नहोला ॥ ६७ ॥ ऋषिरुवाच ॥ इत्युक्ता ॥ मेधा ऋषि भन्छन् यस्तो दूतको शुंभ पर्याको वाक्य सुनिकन दुर्गा जो छिन् गंभीर भईकन थी ॥
भिन्नले जो जगत धारी रा[illegible]याका छ ॥ ६८ ॥ देव्युवाच ॥ सत्यमुक्तं ॥ दुर्गा वाक्य कहंछिन हे दूत हातैले ज्यो कह्याको सत्य छ एकवाट पनि झुटा छैन
तीन लोक का प्रभु शुंभ भीन निशुंभ भन्ने सत्य छन ॥ ६९ ॥ किं त्वत्र ॥ हे दूत मैले एक प्रतिज्ञा गर्याथ्या अल्प बुद्धि ले गर्याको जो छ प्रतिज्ञा सो सुन ॥
॥ ७० ॥ यो मां ज ॥ जो मलाई त[illegible]ग्राम मा जितन सक्ला जसले मेरा गर्व कन दूर गर्ला जो म जातिको तुल्य बल होला त्यो मेरा स्वामि होला ॥
॥ ७१ ॥ तदाग ॥ हे दूत हातैले शुंभ राजा निशुंभ राजा छन् उ गई मलाई जितन आउ भन जितन सक्या पानिग्रहण होला न सक्या हे वन भः

दे॰ भा॰
३१

निभन्यास ॥७२॥ दूतउवाच ॥ अवलि ॥ दूत भंछ हे देवि जति तिमिले गन्याको कुरा छ तैर हे देव मेरा मुख्यांजियो ई कुरा छ तीनलोकमा शुं
भनिशुंभ जस्ता जो धीको हि[illegible] ॥७३॥ अन्येषां ॥ अरु देवता पनि जस्का मुख्यां जिलडाई नाघडाछन सग्दैन उस्ला रणमा तशुंभआ
घु छ एस्ला स्वास्नी राजा[illegible] जो रिसक[illegible]का ॥७४॥ [illegible]वाच ॥ इंद्रादि देवता समस्तजनका जोरी लडनसग्दैनन उस्ला राजाका मुख्यां जि
स्त्री संमुख गरी कसो[illegible]ला ॥७५॥ सा त्वं[illegible] ॥ हे स्वास्नि हो मैले भन्याको मान्या भया निका मुखले राजा छ उहिड नगया देखि बुल ठोस्त: १२
मा ई एस्ला गोर खले[illegible] जान्या छ ॥७६॥ देव्युवाच ॥ एवमे ॥ हे दूत हो भनि दुर्गा कहंथी शुंभराजा एस्ता बलिया पराक्रमी छन निशुंभ भ

पनि तस्ले छन । तर मैले[illegible]न्याको प्रतिज्ञा[illegible]धिक ह्या ॥७७॥ स त्वं गच्छ ॥ हे दूत तैले बाडो गई न्यास वैक ह्याको वाक्य आदरपूर्वक हनुत्व
सले ज्या के ही जोग्य र[illegible]जोग्य आफै गर्ला ॥७८॥ ॥ इति मार्कंडेयपुराणे ॥ ५ ॥ ॥ ऋषिरुवाच ॥ इत्याक ॥ मेधा ऋषि भंछन हे सु
रथ राजा तहा पछि दुर्गा[illegible]को बाक्य सुनि[illegible]यो दूतले सबै विस्तार बाक्य शुंभनाम राजा छ उ कहि[illegible] पुराख्यो ॥१॥ ॥ तस्य दूत ॥ तस दूतको:
वाक्य । सुनि शुंभराजा छ उ[illegible] समाँ[illegible]थ गरी कन धूम्रलोचन सर्दार कन दा कि कहंथ्यो ॥२॥ हे धूम्र ॥ हे धूम्रलोचन दैत्य हो तैले
आफ्ना फौज ले कन चाडो गई त्या[illegible] दुष्ट स्वास्नी त्याई पुन्याउ बुल ठोस माति विह्वल भयाको आवस ॥३॥ तत्परि ॥ तस्कोरक्षा

चं॰भा॰
३२

गन्र्यौ कोही छ भन्या देवता भयापनि गंधर्व भयापनि त्यो मारिआउनु ॥४॥ ऋषिरुवाच ॥ तेनाज्ञप्त ॥ मेधा ऋषि भंछन् एस्तो वचन
धूम्रलोचनमा थिम्भु भन्ते भन्यो [illegible] हजार फौज ली धूम्रलोचन दर्ण्यो ॥५॥ स दृष्ट्वा तां ॥ त्यो धूम्रलोचन हेमालयमा गई दुर्गा सि
मीपमा गई शुंभ निशुंभ कै [illegible] वापकहं [illegible] शुंभ निशुंभ कोति मिला ई दोक नको हुकम छ ॥६॥ न चेत्प्री ॥ प्रीतिले आया देवि आयास्
नआया तु लठो समा [illegible] त्या सैचा भनी [illegible] ई पठायछ मलेजा उला ॥७॥ देव्युवाच ॥ दैत्येश्व ॥ दुर्गा भंछी हे दैत्य हो शुंभ राजाले तला
इ पथाया कौ छ न पनि [illegible] डो वालि यो छ स [illegible] बलले मला ई लेगया म क्या गरूं ला ॥८॥ ऋषिरुवाच ॥ इत्युक्त ॥ मेधा ऋषि भंछन् यस्तो दुर्गा:

३२

को वाक्य सुनि धूम्रलोचन [illegible] भन्या दैत्य लडाई [illegible] निकनदगुन्या कोत दुर्गा लेहुं कार गर्नै मात्र धूम्रकोखरानि गर्ण्यो न ॥९॥ अथ क्रुद्धं ॥ तहापछि त्या भ
याको दैत्य को फौज [illegible] तस्मा बडा [illegible] तीक्ष्ण वाण वर्षाले वंचराले वर्छीले विनाश गर्न्यौ भइनन् ॥१०॥ ततो धुत ॥ तहापछि बडा रीस गरी क
न दुर्गा को सिंहपनि दैत्यव [illegible] फौड लस्कर मा [illegible] री दैत्य को विनाश कन गर्ण्यो ॥११॥ काश्चित्कर ॥ सिंहले कसै का नाश हात हुलालि गर्ण्यो को हि
दैत्य मुखले मार्या कोहि दैत्य [illegible] लै वि[illegible] शित गरी सब दैत्य का सत्या नाश पार्न्यो भयेछ ॥१२॥ केषांचि ॥ सिंहले नङ्ग्रा लेगाई कसै दैत्य का
मुटु झिकन्या कसै दैत्य का शिर पनि गुदा २ गर्ण्यो ॥१३॥ विच्छिन्ना ॥ सिंहले नोस्या को दैत्य मा कसै का हात नना ही को हि मुखले रगत पिया:

श्री.भा.
३३

कोयस्ता विधिलेवडा रैगन्याकोसिंहलेदैत्यकोनाशगर्‍या ॥१४॥ ऋषोवाच ॥ एकाक्षणमामहात्मासिंहलेवडोकोपयुक्त भई सम स्तर
स्करकोविध्वंसनाशगरिशाके ... ॥१५॥ ऋषोवाच ॥ ताहापछि शुंभराजाछ उधवरगर्‍यो धूम्रलोचनपनिमरेछ फौदस्याभयाकोछ
सिंहलेनाशगरेछ भनि सु...पापछि ॥१६॥ ऋषोवाच ॥ शुंभराजावडोगुस्सागरिकनओठकनहाँदातलेचाप्किनचंडमुंडजोदुई दैत्यछ ३३
नतिनमाथिहुकमगर्‍या ॥१७॥ हे चंड ॥ हे चंड हे मुंड दैत्यहो वडावली भैकनदुइजनालेजालुपर्छ त्योकस्तोस्वाखिछ त्यस्तालाई मक
नल्याइदिनुपर्छ ॥१८॥ केशाकर्षण ॥ तस्कादिर ...कोरैं समातिवोधिकनल्याउनसक्याहतियारलेवढ्कनतरहकुदिमार्नुपर्ला ॥१९॥ तस्याह ॥

॥ त्यो दुष्ट सिंहलाइ स्वा खिलाइ पनिमारि कनवोइगयोरवाधिकनल्याया स्‌ ॥२०॥ ॥ ॥ इति मार्कण्डेयपुराणे ॥६॥ ऋषिरुवाच ॥ आज्ञा
पा । सिआश्चभिभइछन ताहापछि यराइमुरइजोदुइदैत्यछतिवडोचतुरंगफौदलीकनअंबिकासंगलडनकनजांथ्या ॥१॥ ददृशु ॥ ताहागयाप
क छि देषछन अलिहाँसि...वस्याकीरस्या...न सिंहवाहनगन्याकोहिमालयकोडुप्पामासूनाजस्तोदेषिन्या ॥२॥ तेदृष्ट्वा ॥ त्यदुइचंडमुंड
लेदुर्गाकोलेजान्याउपाय...गर्‍या अरु धनुष तरवारली अघिपछिहिंडदेछ ॥३॥ ततः कोपं ॥ ताहापछि अंबिकाजोछन तिनेशत्रु
माथिकोपलेभरिपूर्णभईकनरतक्कलाकोरुपजस्तोरुपगरि मुखपनिवडोशत्रुमाथिक्रोधगन्याको लाललाल हुंथ्यो ॥४॥ भ्रुकुटी ॥

चं·भा·
२४

उस्ताकोपगरीललाटमा भौं वरी नान्याको भ्रू वाटवडाकरालमुख गर्न्या हातमा तरवार डोरी लीकन काली पैडा भईन् ॥ ५ ॥ विचित्रा ॥ विचित्र
एकतामासाको खड्ग हातमा लि[illegible]कोर हे छ मुण्डमाला लायाको हात्थीका छाला लाउन्या देह मासासुन्न भयाले घेर विकराल देख
न्या ॥ ६ ॥ अतिवि ॥ बडो वि[illegible]मुख गर्न्या कोरहे छ जिभ्रो बाहिरै निस्क्याको लाललआरवा गर्न्याको भयानक शब्दले दिशा भर्न्या ॥ ७ ॥ सावे
गे ॥ त्यो एक्लातरहकी का[illegible]लेका वेगले दैत्यका फौडमा पसीन् सब फौदको नाश गर्न्या दैत्यको बलको भक्षण गर्न्या भईन् ॥ ८ ॥ पाल्मित्र
॥ कोही दैत्यको कनगोडाका ये तलाले मार्न्या कसैलाई घंटा शब्दले एकाहातीसमेत मुखमा हालीखान्या ॥ ९ ॥ तथैव ॥ वेडाजोजो धाद्ध २४

भईन

घोरा रथसमेत मिख भिच्च हाली कन दातले बडो शब्द गरीयांथी ॥ १० ॥ एकजन्मा ॥ एका दैत्यका शिरकेश समाति मार्न्या कोहि दिवरामा समा
तिमार्न्या कसैलाई पाउले छातीले मार्न्या ॥ ११ ॥ नैर्मैत्रा ॥ तिरैल्सले बलायाका जो शस्त्र छन् अस्त्र छन् ति सबडुंगाले मुखमा हाली दातले पथी
॥ १२ ॥ बलिनी ॥ बलवंत[illegible]जो थाथियामा त्याहरुको समस्त बल मर्दित गरि खान्या अरु दैत्यको विनाश गर्न्या ॥ १३ ॥ आसिना ॥ कोहि दैत्य
तरवारले मारिसुलायाको हरव[illegible]अंगलेको हो दंताग्रले विनाश तगर्न्या कानाशकन प्राप्त हुंथ्या ॥ १४ ॥ शरणेन ॥ एक छिनमा समस्त जाति भ
याका दैत्यका फौडको नाश गर्न्या भईन अतितीक्ष्णगो भी शरणकालीकाले सब जाति भयाको रक्षा रनास्याको देख डावरण दैत्य पछि वाट

चं॰भा॰
३५

दगुर्थ्ये ॥१५॥ शरवर्षै ॥ तहापछि चण्डरमुण्डदैत्यहरुले भीमाक्षीमाथि हजार२ वाण वर्षाले चक्र वर्षाले आछ्यादित गरी रहन्या भ
या ॥१६॥ तानिच ॥ चंडमुंडदैत्यले चलायाका जो चक्र कालिकाका मुखमा पसथ्ये ॥१७॥ ततोज ॥ तहापछि वडो रबङ्ग गर्न्या जो दुर्गा छन्
काली वडो शब्द गरीकन कराल जो मुख देषाउन्या दांतले उज्यालो हुंथ्यो ॥१८॥ उत्थायच ॥ तहापछि काली जो देवी छन् चंडदैत्यमाथि मानिक ३५
नगई शिरका केशसमाई तरवारले काटिकाल्न्या भई ॥१९॥ अथमुंडो ॥ तहा चण्डदैत्यमान्यापछि मुण्डदैत्य लडाइ गर्न आउथ्यो त्यो पनि तरवार
लेकाटि कष्टनभैमा वसाउथ्यो ॥२०॥ हतशे ॥ तहापछि चण्डरमुंडदुईदैत्यको विनाश देष्यापछि न्याकेही मरीवाकि रह्याका दैत्यहरु दिशा२

मा भागथ्या ॥२१॥ शिरश्चंड ॥ तहापछि चंडदैत्यका र मुण्डदैत्यको शिर काटी हातमा लीकन कालिकाले वडो प्रचंड हास्य गरी चण्डिः
का छेउ भैथ्ये ॥२२॥ मयातवा ॥ हे चण्डि केमद्ले तेरा दुई पशु जो चंडर मुंडदैत्य थिया तिनमारिकन तहोमु ल्यायां जिल्याइदिऔं अवरशुं:
भनिशुंभदैत्यकन युद्धयज्ञमा आफैमान्यी छौ ॥२३॥ तास्मावानीतौ ॥ मेघाऋषि भंछन् कालिकाले चण्डरमुंड दैत्य
का शिर ल्यायाको देष्यका अंबिका जो कल्याणी छन् तिनले मधुरवाक्य कहंथी ॥२४॥ यस्माच्चंडं ॥ हे कालिका जस कारण तैले चंडर मुंडको:
शिर काटि मछेउ ल्यायै छ तस अर्थ लोकमा तंह्मो नाम चामुण्डा भनि प्रख्यात होला ॥२५॥ ॥ इति मार्कंडेयपुराणे ॥७॥ ॥ ॥

दे. भा.
३८

॥ ऋषिरुवाच ॥ चंडेच ॥ मेधाऋषि भंद्छन् वराहरमुंड दैत्यको विनाश भयाको देष्यहाथेरफोदना सेंदाअसुरेश्वरशुंभदैत्य जोछ ॥ १ ॥ ततःको
प ॥ त्यो ताहा पछि वडो कोपयुक्त भइकन पराधीनो वन भयाको दैत्यकारस्वार्डाकिआज्ञा दिन्यो ॥ २ ॥ अद्यसर्व ॥ आजका दिनमा सवजना भया
का निरासिया हि भारा हार छ्यासी भारा दारकवुदका चौरासी जाउ आज्ञा २ फोउलीकन जाउन ॥ ३ ॥ कोटिवी ॥ पचास भाराको टिवी र्य देश
का असुर कुल जाउं मेरा आज्ञा जानि धौम्रदेशका स्करायकुलजाउं न ॥ ४ ॥ कालिकाये ॥ कालक देश दोहृद देशका जन्ति भयाका दैत्य याडो
धनुषवाण लीकन लडाइ गर्नकन हुन दछुर ॥ ५ ॥ इत्याज्ञा ॥ यस्तो शुंभराजाले मुलुक कोफारालगाईकन आफु पनि हजार २ फौद लीकन ल ३८

डाइ गर्नकन हिड्थ्यो ॥ ६ ॥ आयांतं ॥ जाहा दुर्गा भयाको जगामा त्यो रस्कर पुगेछ वडो भयानक त्यो रस्कर पुगेछ वडो भयानक आकाश पनि पृ
थ्वी पनि ओभियाछ धनुषवाण लेगन्यो भयो ॥ ७ ॥ ततसिं ॥ तहा पछि सिंह पनि वडो शब्द गर्‍यो हे राजा हो घंटाशब्दले अम्बिकासमस्त लस्क:
र कन शून्य गर्थी ॥ ८ ॥ धनुर्ज्या ॥ धनुषताका रलिसिंहका शब्दले घंटाका शब्दले दशादिशा भरिपूर्ण हुंथ्यो · तहा पछि कालिका पनि विस्ता
र मुख गर्थी ॥ ९ ॥ तन्निना ॥ त्यस्तो अथाहा भयानक शब्द सुनि देवीकन नरसिंहकन दैत्यका रस्कर मा चारैदिशा देखि वेष्टितगर्थ्या ॥ १० ॥
एतस्मि ॥ हे राजा हो यस वेलामा दैत्यको विनाशगर्न निमित्त देवताको कल्याण निमित्त अतिपराक्रम ले युक्त भयाका ॥ ११ ॥ व्रह्मेश ॥

दे·मा·
३७

ब्रह्मामहादेवकुमारविष्णु इंद्रकाजो शक्ति छन् तिनि अंबिकाका देहबाट निस्किकन ये रूपतन्मय हुंथ्यो ॥१२॥ यस्यदे ॥ जस देवताको जस्तारको रूप थियो
जस्तो वाहनको रूप थियो तस्को शक्ति त्यसै रूप संग तयार भै दैत्यसंग लड्न्या भयया ॥१३॥ हंसयु ॥ हंसयुक्त विमानमा बस्याकी मालारकमंडलु हातः
देह माली कन ब्रह्माणीशक्ति अंबिकाबाट निस्कंथ्यो ॥१४॥ माहेश्व ॥ माहेश्वरी जो शक्ति छ तिनि वृषमा बसि त्रिशूल वर हातमा लीकन चडी नागको माला वेष्टित गन्या ३७
को कपालमा चन्द्रमा राखी धरगहनाउन्या निस्कंथ्यो ॥१५॥ कौमारी ॥ कौमारी शक्ति वर्छी हातमा लियाको मयूरवाहन गरी कार्त्तिकेयको रूप लीकन दैत्यसं
गलडन तयार हुंथी ॥१६॥ तथैव ॥ त्यसै वेलामा विष्णुको शक्ति गरुडमा बस्याको शंखचक्र गदा धनु हातमा ली तरवार कंवरमा बाधि निस्कंथ्यो ॥१७॥ यज्ञवा ॥
क्रि २

नन
यज्ञवाराहको रूप धान्या अतुल रूप छ जस्तो वाराही निस्क्या ॥१८॥ नारसिं ॥ नृसिंहको शक्ति नृसिंहको रूप धरि घ्नन क्षत्रसंहतित हाशाब्द हुंथ्यो ॥१९॥ वज्रह ॥ वज्रहा
तमा लीयाको ऐरावत हातीमा चढी हजार आखा भयाको इंद्रको रूप इंद्री शक्ति निस्क्या ॥२०॥ ततःपरि ॥ तहापछि ईशानमा जो महादेव छन् तिन शक्तिले
वेष्टित भई कन चंडिका संग वाक्य कहन्या बाडो दैत्य हान्या ॥२१॥ ततोदेवी ॥ तहापछि अंबिकाका देहबाट अत्य शिवा लक्षो शब्दको वडो भयानक
शक्ति निस्कंथ्यो ॥२२॥ साचाह ॥ त्यो चण्डी धूम्रवर्णको जटाधारी शिवकन उत्तर कहंथी हे शिव हो· तिमिले शुंभ निशुंभ छेउ गइजु वापक हु ॥२३
॥ शुंभनिशुं ॥ शुंभ निशुंभ छेउ पुगी कहनु भै रतन् कागर्व रहे छ अफ्या निल डाउगर्नु कन आयाका गुहुगन उपस्थित ना भयाका छन् ॥२४॥ त्रैलोक्य

चं॰ भा॰ ३८

॥ तत् छ उयो शुवापकहनुत्रैलोक्यकोअधिपति इंद्रराजा हवस्. जति भयाका देवताहरु हवनयज्ञकोफल खाउन. सब दैत्यहरु जिवनका इच्छा
भयापातालमा पुगनु ॥ २५ ॥ बलावले ॥ हे दैहोत म्रो धेरबल छ भन्या युद्धकोकां छा गर्दै तवछि यालडाइरा नै आउमेरा सिपाले लेन म्रामासुखान्यै छ
॥ २६ ॥ यतोनि ॥ जस अर्थ तसदुर्गाले शिवदेवतालाई दूतकाममापठायेछ लसकामले शिवदूती भनियो नाम लोकमाप्रख्यात होला ॥ २७ ॥ १ ३८
तेपिशुश्रु ॥ दैत्यहरुले शिवको वचन सुन्यापछि अमर्षले पूर्ण भईकन जहा कात्यायनी वस्याकी जग्गामा पुगन्या भयाछन् ॥ २८ ॥ ततः प्रथ ॥
ताहापछि उ तेछ जो दानव छं तिपहिले वर्षा वर्षागरी दुर्गीकन आछादित गरीलड्या ॥ २९ ॥ सायकान् ॥ त्यो दुर्गीति दैत्यहरुले पठायाका वाण
की
२

रुखूलवर्छी वनचराहरु कन लीलागरी भैमा असाउन्या धनुषवाटवाण फिंक दैत्यमाथि माथीन ॥ ३० ॥ तस्याग्रत ॥ तसका मुघ्यां जि अधिवारकालि
का तिरसीकन रवछांगल्ले दैत्यको विनाश गर्थी ॥ ३१ ॥ कमंड ॥ कर्मडलुकाजलसिंचनले शत्रुको बलपराक्रम छुट्याउंछ तसैवा ब्रह्माणी नाम शक्ति
दैत्यविनाश गर्थीन ॥ ३२ ॥ माहेश्व ॥ माहेश्वरी शक्ति त्रिशूल आयुधले वैष्णवी शक्ति दैत्यमाथि वडेको पग दैं विनाश गर्थीन ॥ ३३ ॥ ऐंद्री
कुलि ॥ ऐन्द्री शक्ति वज्र निर्वीलगरी एकशय संख्या भयाका जो दैत्य छं तिपृथ्वीमा पर्दै मध्यो रगतवहाउन्या हुन्थ्यो ॥ ३४ ॥ तुण्डप्र ॥ मुखदंतलिन
नकामुदु [illegible] भुई फोन्याकोजाठारा हरशक्तिले चक्रआयुधले दैत्यविनाश गर्थीन ॥ ३५ ॥ नखैर्वि ॥ नारसिंही शक्तिले नङ्ले मारीकन

चं·भा· ३२

मुरवले कोहि विनाश गन्याका दैत्य मर्थ्या काहि दैत्य वडा शब्दले नाशक नष्ट प्राप्त गर्थीन ॥ ३६ ॥ चंडाट्टहा ॥ शिवदूतिले वडो प्रचंड अट्टहास शब्दले अ
भिद्रुवित भयाका जो दैत्य छ त्यो पृथिवीमा परि मर्थ्या ॥ ३७ ॥ ॥ दूतिमान ॥ यस्ता तरह मातृगण धेर क्रुद्ध भई दैत्य हरूको विनाशक नष्ट प्राप्त हुंन्या:
देवारि दैत्य सेनापनि नाशित हुंन्या ॥ ३८ ॥ पलायन ॥ धेर २ वडा २ सर्दार मुन्या कार त्याग जसले दैत्य का फौजमा भाग्याको दैत्य देख्दा लडाइ गर्नं: ३२
कन रक्तवीज नाम दैत्य लडन कन दगुर्थ्यो ॥ ३९ ॥ रक्तविंदु ॥ रक्तवीजक स्तो रहेछ शरीरवाट एक वूड रगत परो त उसै वेला तत्तुल्य पराक्रमी रक्तवी
ज वडा हुंन्या भयो ॥ ४० ॥ युयुधे ॥ त्यो रक्तवीज भन्याको दैत्य ऐंद्री शक्तिसंग लडाइ गर्न कन तयार भई गदा युद्ध गर्थ्यो ऐन्द्रीले वज्र आयुधले मान्यी भ

३

ईन ॥ ४१ ॥ कुलिशेन ॥ वज्रले हान्नमात्र रक्तवीजका देहवाट धेर रगत निस्कंथ्या । तस रगतवाट त्यस्तै रूप गन्याको त्यस्तै पराक्रमी दानव निस्कंथ्या ॥ ४२
॥ यावंतः ॥ जति रगतका वुंद निस्कंथ्या तति वलपराक्रम रूपवंत तति निस्कि षडा हुंथ्या ॥ ४३ ॥ ते चापि ॥ तित्या तिका रक्तवीज नाम दैत्य भष्ट शक्ति
संग वडो भयानक लडाइ गर्थ्यो शस्त्रपात पनि गर्थ्यो ॥ ४४ ॥ पुनश्च ॥ फेरी ऐंद्री नाम शक्तिले मूल रक्तवीजका शिरमा वज्र निर्घात गर्दा शिरक नका
तदा रगत गंगा वहंथ्यो हजार २ दैत्य हुंथ्या ॥ ४५ ॥ विष्णवी ॥ वैष्णवी शक्तिले चक्र गदा हातमा लीकन रक्तवीज नामा दैत्य कन मान्या पछि ॥ वैष्णवी ॥
वैष्णवी चक्रले हान्नमात्रैको हि हजार अनेक रक्तवीज निस्कंथ्यो · समस्त संसार व्याप्तमान हुंथ्या ॥ ४७ ॥ शक्त्याज ॥ कौमारी नाम शक्ति वर्छीले रक्त

बीजकन हान्या भयी· वाराही तरवारले माहेश्वरी त्रिशूलले रक्तबीजकन हांथी ॥४८॥ सच्चापि॥ त्यो रक्तबीज नामं दैत्य मातृकामाथि कोपले सं
युक्त भई कन रक्तबीजे दैत्य अनेक शक्तिकन जुद्धा २ गरी हांथ्यो ॥४९॥ तस्याहत॥ फेरि अनेक शक्तिले धेरै शूलले खड्गले हांडा रक्तका जो स
मूह भै मापर्थ्यो त्यसले शय २ जो धाउंथ्या ॥५०॥ तैश्चासुरा॥ त्यो रक्तसमूहबाट समस्त दानवले अभिव्याप्त भयाको देख्दा देवना भयले
तर्सथ्या ॥५१॥ तान्विषं॥ चण्डिकाले ताहा पछि वडा दुःखले दुःखित भयि तर्स्याका देवताहरु देख्दा हासीकन कालीछु उ भंथीन् जिभी
रगत मा त्यान विस्तार मुख गर भनि कालिसित भंथीन् ॥५२॥ मच्छस्त्र॥ जसे मेरा शस्त्रले रक्तविंदु पर्ला· त्यो रक्त मुखले खानु· पछि २ दगु

उ

गुदै रहनु पर्ला ॥५३॥ भक्षयंश्चरणं देवि॥ हे कालि ल उ इ मा उपजि विस्च्याका दैत्य खानु र स्ताल रहर क क्षण मा दैत्यको नाश होला ॥५४॥ भक्ष्यमा
णा॥ हे काली इ दैत्य भयारवानु दिनु अपि उपजन न पाउंस् ॥ भन मांचैं शूलले दैत्यका धिर माथीन् ॥५५॥ मुखेनका॥ शूलले मार्या पछि रक्तबीजका
रगत समस्त कालीले मुखमा हाल्थीन् ॥ तहा पछि त्यो दैत्य अरही कन गदाले ताडिन गर्थ्यो ॥५६॥ नचास्यां॥ त्यस रक्तबीज दैत्यकन गडा पीडा गरिक
ति पनि दुर्गीलाई वेतना न हुन्या भयो फेरि रक्तबीजका देहबाट धेरै रगत वहथ्यो ॥५७॥ ततस्ततस्ता॥ जहां ताहां बाट रगत निस्कन लाग्थ्यो तहा प
छि कालीले त्यो रगतको जाति जा हा ना हि मुखमा हाल्दै सकथीन ॥५८॥ नाश्चरवादा॥ उत्तिभयाको रगतको समूहपी उंदै गयाको कालीले शू

ललेवज्र लेवाण मान्यीगऱ्याको ओंदिकाले ॥५९॥ जघान ॥ यस्तोगर्दा रक्तवीजनामदेत्यरगत सबैया मुण्डाले पियाको भैमा परिमर्‍थ्यो शस्त्र सं
घातले त्योरक्तवीज मर्‍थ्यो ॥६०॥ नीरक्तश्च ॥ हेमहीपाल· नीरक्त भयाको रक्तवीजदेत्य मर्दा दिदराजो देवताछ· तिहर्षकन गर्‍थ्या ॥६१॥ तेषां
मातृ ॥ हर्षश्च सर्वलोकानां देवगंधर्वमानवा: ॥६२॥ समस्त दुर्गा जति भयाका तिनाय त्ला उन्यारगत पियाको मद ले उद्ध भयाछन् र वकुते भुसि
कुंथ्या ॥ ॥ ॥ इतिमार्कण्डेयपुराणे ॥ ८ ॥ ॥ राजोवाच ॥ विचित्र ॥ सुरथनामराजा सो धर्नीगर्छन· हेमेधा भ्रषिहो यो विचित्रकथा तिमिलेम
छेउकह्यौ· दुर्गाकोचरित्रकथा रक्तवीज वधसुन्यां ॥ १ ॥ भूयश्च ॥ फेरि पनि म इच्छागर्छु रक्तवीज देत्य मान्यापछि शुंभराजा निशुंभराजालेक्या

कामगर्‍थ्यो ॥ २ ॥ ऋषिरुवाच ॥ चकार ॥ मेधाऋषिभन्छन् रक्तवीज देमान्यापछि शुंभनिशुंभ देत्यकन वडोकोप हुंथ्यो ॥ ३ ॥ हन्यमानं ॥ शुंभराजाले समस्त
आफ्नु फौज फोडलीकन वडो अमर्ष वाधि दुर्गा माथि लडनभनि दगुर्‍थ्यो ॥ ४ ॥ तस्याग्रत ॥ त्यो शुंभराजा अघिबाट ओठ्वापिकन वडा २ योधाहिदै दे
वी मानेकन शुंभराजा दगुर्‍थ्यो ॥ ५ ॥ आजगाम ॥ शुंभराजाले तडो आफ्नु फौज माली कन वडा परा कमले संयुक्त भई असुराग्नि संगल डुथ्यो चण्डिकन मा
र्याकन उद्यो गगर्‍थ्यो ॥ ६ ॥ ततोयुद्ध ॥ तहापछि देविकोरनि शुंभ शुंभको रवडा युद्ध हुंथ्यो । शरवाणको अस्त्रिनाको डोलपरि विसे हुंथ्यो ॥ ७ ॥
चिच्छेदास्तां ॥ चंडिका जो दुर्गा छ· तिशुंभनिशुंभ भकादेहमा विद्धगरे । शस्त्र लगा [illegible] उन्यातिदुई देत्यले दुर्गाका देहमा विद्धमा गरेछ ॥ ८ ॥ निशुं

भो॥तहापछितिशुंभदैत्यलेवडोतीक्ष्णतरवारढालहातमालीसिंहवाहनकाशिरमामार्थ्यो॥९॥ताडिते॥वडोतीषातरवारलेसिंहकाशिरमामान्या
पछि अश्वचक्रकोतुल्यजोवाणछत्यसलेदुर्गानिशुंभकोढालफाटन्याभइन्॥१०॥छिन्नेच॥निशुंभलेढालकाघापछिवढिनिशुंभलेचलाउनमा
त्रदुर्गालेआयुधलेद्विभागगर्थीन्॥११॥कोपाध्माते॥कोपलेपूर्णभयाकोदैत्यशूलहातमालीलडन्याभयोआउंदयाकोदेवीलेत्योपनिमुष्टित
गरीभेमाफाल्थ्यो॥१२॥आविध्याथ॥त्योफाल्यापछिगदाहातमालीकनचलिकामाथिमान्यभयोत्योगदापनिदुर्गात्रिशूललेकाट्थी। त्योपनि
भस्मकर्थ्यो॥१३॥ततःपर॥तहापछिवनचरोहातमालीकननिशुंभआयाकोदेवदावाणसमूहलेमारीभेमापारीफाल्थीन्॥१४॥तस्मिंनि॥

न्या मुक्त
तहापछिनिशुंभभेमापर्दाभीमपराक्रमीकोविदशाभयाकोदेषदाशुंभवदेकोपभईअंबिकामान्याकनउदर्थ्यो॥१५॥स्वरथस्थ॥त्योशुंभराजाव
दापराक्रमीरथमावर्षीपरमवडा८आयुधलीआठहातलेयुक्तभयाकोअकाशरपृथ्वीव्याप्तगरीवसथ्यो॥१६॥तमायां॥त्योशुंभआया
कोदेषदादुर्गाशंखबाद्यवजाउन्याशुंभराजाधनुषचापभयाकोदुःसहशब्दगर्थ्यो॥१७॥पूरयाम॥त्योशुंभराजाकाघंटाशब्दलेदशादिशाभर्थ्योसमस्त
दैत्यसेनाकोतेजपनिवधन्यादुर्गातेजकावधकारीजोदैत्यतेजपनिवध्यो॥१८॥ततःसिंहो॥तहापछिसिंहलेवडोशब्दगरीआकाशरपृथ्वीपू
र्णभईजांथ्योदशादिशापनिभरिंथ्यो॥१९॥ततःकाली॥तहापछिकालीलेउठिकनयत्नोशब्दगरेछ।हातलेभेमामारीकनआघिकोशब्दहरा

चं·भा·
४३

उन्यागरेछ॥२०॥अट्टाट्टहा॥शिवदूतीवडोअट्टहाससराद्लेगरीत्यसशब्दले सबैदैत्यरशुंभराजावडोपर्‌ध्यो॥२१॥दुरात्मं॥जसवेलामाअंबि
कालेदुरात्माशुंभकनखडा भईआभन्नमाचेत्यसवेलामा· आकाशमावस्याका देवताहरु जयजयशब्दगर्थ्या॥२२॥शुंभेना॥शुंभराजालेदुर्ग:
माथिज्ञोवद्धीचलायाकोआगाजस्तोजलन्यालेजवंतवद्भिमिहोल्काहुर्गालेत्यो नरोलगरीफ्यालेछ॥२३॥सिंहना॥हेअवनीपतेराजा हो सिंहका श — ४३
ब्दलेरशुंभराजाका शब्दलेतीनलोकव्याप्तभईजांध्या॥२४॥शुंभमु॥शुंभराजालेमुगायाकावाणवर्षाकनदुर्गाकाटीफ्याल्थी दुर्गालेमानेक
नल्यायाकाजोवाणसमूहका दूथ्यो॥२५॥ततःसा॥तहापछिवशिष्ठकावदोकोपगरीत्यसशुंभकनशूललेमाथी त्योशुंभमूर्छित भई भै मा

पर्थ्यो॥२६॥ततोनिशुं॥तहापछिनिशुंभदैत्यलेचेतनापाईकनसतमा धनुवाणलीकनसिंहलाइमार्थ्यो॥२७॥पुनश्च॥तहापछिनिशुंभदैत्यले
दशहजारहातलेदशहजारचक्रदुर्गामाथिचलाउन्थ्या भयोचक्रवर्षालिवशिष्ठकाकनछादितगर्थ्यो॥२८॥ततोभग॥तहापछिदुर्गाजीभगवतीदुर्ग ति:
नलेवडोकोपगरीतिसखचक्रको काटिनाशगरेछ॥२९॥ततोनिशुं॥तहापछिनिशुंभदैत्यलेवेगलेगदाहातमालीकनचण्डिकाहान्नभनी सेना:
वेष्टितग [illegible] रीलइनकनदगुर्थ्यो॥३०॥तस्यापततः॥त्योनिशुंभराजागदाहातमालीकनआइपन्याकोदेखनमात्रवशिष्ठकालेतिखोतरवारलेहानि
गदाकाटिफालेरफेरिशूललिंध्या॥३१॥शूलहस्तं॥शूलहातमालीकनलइनआयाकोनिशुंभदानवलाई देखनमात्र आफुसननिवेगलेहदय:

चं॰भा॰
४४

माभ्रूलले हान्या भई ॥ ३२ ॥ भित्रस्य ॥ जसैनिशुंभकाहृद(ये)मा शूलले मारी विदिर्ण गर्‍यातस्यै वेलामा म(बली)हापुरुष हृदयवाट निस्क्यो तिष्ठ २ इतिकह
नलागर्‍यो ॥ ३३ ॥ तस्यनिःक्रा ॥ निशुंभका हृदयवाट निस्क्याको जो दैत्य छ त्यस्को शिर पनि तरवारले काट्थीन् त्यो शिर भुमा पर्‍यो ॥ ३४ ॥ तत
:सिं ॥ तहापछि सिंहले दानपुरलाउदै दैत्यना राग थ्येकि ली भईन् तिअरु दानव क्षय गर्थीन ॥ ३५ ॥ कौमारी ॥ कौमारी शक्ति वर्छी चलाई दैत्यको
विनाश गर्थिन् ब्रह्माणी मंत्रको जलले सिंचनगरी दैत्यको विनाश गर्थीन ॥ ३६ ॥ माहेश्वरी ॥ माहेश्वरी शक्ति त्रिशूलले हाथी अरु दैत्य मार्‍या
वाराही तुंडघातले हानीको ही दैत्य चूर्ण गर्थी ॥ ३७ ॥ खंडखंडं ॥ वैष्णवी चक्र आयुधले खण्ड खण्ड गरी फाल्थीन् वज्रले ऐन्द्री शक्तिले दैत्यः ४५५

को क्षय गर्‍या ॥ केचिद्विने ॥ कोहि दैत्यको यस्ता यस्ता तरह नाशित ई भ्याको हि कालिले भक्षित गर्‍यो कोहि नास्याका दैत्य मर्‍या ॥ ३८ ॥ ॥
॥ ॥ इति मार्कंडेय पुराणे ॥ ८ ॥ ॥ ऋषिरुवाच ॥ निशुंभंनि ॥ निशुंभ दैत्य मर्‍या पछि आफ्ना भाइ मर्‍याका दुःखले समस्त फौज नस्क्यापछि
चं॰ शुंभराजा क्रुद्ध भई गुवाप कहंथ्यो ॥ १ ॥ बलावले ॥ हे दुष्ट दुर्गे जो वात्माहो अर्काका बलले गर्व गर्छौं अरुको बल पाई लडाई गर्छौ गुमानी छैस
४५ ॥ २ ॥ देव्युवाच ॥ एकैवाहं ॥ दुर्गा कहंथीन् हे दुष्ट दैत्य हो एक म ला ईमात्र देख ई अष्टशक्ति मेरा विभूति हुन् मेरा देहसंग लीन हुन्याछु ॥ ३ ॥
॥ ऋषिरुवाच ॥ मैधा ऋषि भन्छन् तहापछि ब्रह्माणी प्रमुख जो अष्टशक्ति छ तिअंबिका देहमा लिन भ्या तहापछि एक अंबिकामात्र देखथी

न ॥ ४ ॥ देव्युवाच ॥ अहं विभू ॥ हे शुंभ अष्ट विभूति मईले आफ्ना देहमा लीन गऱ्या एकरूप देषत षडा भईलड ॥ ५ ॥ ऋषिरुवाच ॥ ततः प्रव ॥ मेधा ऋ
षि भन्छन् तहापछि देवीको र शुंभको बडो भयानक जुद्ध हुँथ्यो देवतापनि तामासा देषन्या भयाछन् ॥ ६ ॥ शरवर्षैः ॥ वाणवर्षले तीक्ष्णा अस्त्रनि र्चात
गन्या लेसब लोकका भय हुँन्या युद्ध हुँथ्यो ॥ ७ ॥ दिव्यान्यस्त्रा ॥ दिव्यजो अस्त्र वर्षा अंबिका गर्थनि त्यो शुंभ राजा काटि फाल्थ्यो शुंभले गऱ्याको अस्त्र वर्षा अं
बिकाका टुर्थीन् ॥ ८ ॥ मुक्तानि तेन ॥ त्यस शुंभराजाले दिव्य अस्त्र जसै लाउथ्यो परमेश्वरी जगदंबा हुंकारी शब्दमात्रले तसैका टुर्थीन् ॥ ९ ॥ ततः शर ॥
तहापछि एक शय वाणले आछादित गर्थ्यो त्यो शुंभ दुर्गा कन तिपनि वाणले धनु काटि फाल्थीन् ॥ १० ॥ छिन्ने धनुषि ॥ धनु काट्या पछि त्यो दैत्य चक्र ४५

को
हातमा लीथ्यो त्यो पनि दुर्गाले चक्र लेका टि फाल्थीन ॥ ११ ॥ ततः खड्ग ॥ तहापछि शत चंद्र सूर्यको कांति गऱ्यो तरवार लीकन शुंभ दुर्गा पछि दगुर्थ्यो
॥ १२ ॥ तस्यापतत ॥ त्यो शुंभनाम दैत्यको तरवार आफू माथि आइपऱ्याको देषदा तीक्ष्ण वाणले ढाल पनि तरवार पनि काटि दिन्या भईन ॥ १३
॥ हताश्वः ॥ तिघोरा सम्मेत सारथि धनुकाट्याको शुंभ दैत्य बडो मुद्गर ली दुर्गा मार्नं भनि तयार हुँथ्यो ॥ १४ ॥ बिभेद ॥ मुद्गर पनि तीक्ष्ण वाण
लेकाटि दियो र फेरी दैत्यले मुष्टि उठाई कन दुर्गा पछि दगुर्थ्यो ॥ १५ ॥ स मुष्टिं ॥ त्यो शुंभ दैत्य मुष्टि कन दुर्गाका हृदयमा मार्थ्यो दुर्गा पनि ह
तउ तालले छातिमा मार्थीन् ॥ १६ ॥ तलप्रहा ॥ तलाहत ई तालले मान्याको त्यो शुंभनाम दैत्य धाइ ओउथि कन फेरी लडाइ गर्न आउथ्या ॥ १७

चं॰ भा॰ ४८ ॥उत्पत्य च ॥ त्यो शुंभनाम दैत्य याडो अकाशमा गई निराधार भई चंडिकासंग बडो युद्ध गर्थ्यो ॥१८॥ नियुद्धं ॥ चण्डिसंग अकाशमा ई परस्पर लडाई ग:
र्थ्या त्यसले मुनिगण सिद्ध देवताहरु आश्चर्य मान्थ्यो ॥१९॥ ततो नियुद्धं ॥ तहापछि आकाशमा धेरबेर संमलडाई भै अंबिकाले दैत्यलाई घुमाई भै
माफ्याल थीन् ॥२०॥ स क्षिप्तो धरं ॥ त्यो भैमापर्याको दैत्य मुष्टि हान्दकन तयार भै दुर्गा मार्नकन जो थ्यो ॥२१॥ तमायांतं ॥ त्यो दैत्य आउन्या थियो अ ४८
ईपर्याको देवदा शूलले हानिकन हृदयमा मार्थीन् ॥२२॥ स गतासु ॥ शूलले शुंभको प्राणमुक्त भई भैमापर्थ्यो त्यस शद्बले सात समुद्र काम
थ्या समस्त पृथ्वी काम्न्या भयो ॥२३॥ ततः प्रसन्न ॥ तहापछि दुरात्मा शुंभनाम दैत्य मर्यापछि जगत् संसार धेर स्वास्थ्य हुंथ्यो अकाशपनि

निर्मल हुंथ्यो ॥२४॥ उत्पातमे ॥ उत्पात उल्का जनि उपद्रव भयाका शांत हुंथ्यो सरित मेनदी हुं ति प्रवाह राघोतर हसित वहंथ्यो ॥२५॥ ततो दे
वगण ॥ तहा जनि भयाको देवगण हुं तिहर्षयुक्त भई हुं प्रसन्न भनि गंधर्वहरु मंगल गाउन्या अप्सरा नाचन्या भईन् ॥२६॥ अवादयं ॥ अ
काशमा नगरा र अरु बाद्य बजाउन्या भयाहुं अग्निपनि शांत हुंथ्या दिशापनि उज्यालो भयाको रहेछ ॥२७॥ जज्वलु ॥ सूर्य राम्रो तेज
देषाउन्या अग्नि शांत सब जगत् आनन्द हुंथ्यो ॥२८॥ ॥ ॥ इति मार्कंडेय पुराणे ॥१०॥ ॥ऋषिरुवाच॥ देव्याहते ॥ मेधा ऋषि
भद्रन्. हे असुरहा दुर्गा ले शुंभनाम दैत्य मार्याको देखदा इंद्रकन अग्निलाइ समस्त देवताहरु वर पाउला भनि मुखकमल

च·भा
४८

लेदश्यादिरा आपि व्याप्त गरिकन कात्यायनिको स्तुति गर्‍या ॥ २ ॥ देयाकुर्युः ॥ देविप्र ॥ हे देवि प्रपन्नार्तिहारिणि भनि हे · अखिल जगत्को आ

माछौ हे विश्वेश्वरि भनि चराचर जगत्की ईश्वरा रूप आफै छौ यस्ता भनि प्रसन्न भै दिया ॥ ३ ॥ आधार ॥ हे दुर्गे भनि संसारको आधार हुनाकन पृथ्

वीवस्या की छौ समस्त दुनिआ जललेरूपले पालेछौ ननत्रोपराक्रम लंघितगर्न कस्को छ ॥ ४ ॥ त्वं वैष्ण ॥ हे देवी भनि वैष्णवी शक्ति अनंतवीर्य छौ भनि

परममाया रूप छौ भनि लेयो संसार मोहित गर्‍याको छ संसारमा भुक्तिमुक्तिका हेतु आफै छौ ॥ ५ ॥ विद्यास ॥ हे देवी त प्रासमस्त विद्या ४८

भेद छौ जसले रापे जो स्त्री रूपत प्रा छ हे अंबा स्तुति भनिले यो संसार भरिपूर्ण भयाको छ तपाई स्तुति कोगर्न सकला ॥ ६ ॥ हे देवि सर्वस्व

रूप यस्ता तपाई स्तुति गर्नको सकला ॥ ७ ॥ हे देवि समस्त जनका हृदयमा बसि बुद्धि रूप भनि स्वर्गको मोक्षको हेतु कोवर दिन्या आफै छौ हे नारा ८

त्रि भिकनप्रणाम छौ ॥ ७ ॥ कलाका ॥ कलाकाष्ठारूपले परिनाममो क्षरूप विश्वसंसारमा उपरत भनि हे नारायणि भनि भिकन प्रणाम छौं ॥ ८ ॥ सर्वमं

॥ जति भयाका मंगल मांगल्य रूप सर्वार्थ दिन्या शरण्य जो शिवगौरी नारायणी रूपकन प्रणाम छ ॥ ९ ॥ सृष्टिस्थिति ॥ सृष्टि स्थिति विनाश हेतु नित्य

सनातन संतु रूप गुणाश्रयरूप गुणमय रूप नारायणि रूपकन प्रणाम छ ॥ १० ॥ शरणागत ॥ जो शरणागत दीनार्त प्राणि छन् तन्को परित्राणः

रक्षा गर्‍या सर्वप्राणिको कष्ट नाश गर्न्या नारायणी रूपकन प्रणाम छ ॥ ११ ॥ हंसयुक्त ॥ हंसयुक्त विमानमा बसि ब्रह्माणी रूपधारी कुशजल

ले दैत्यको सिंचन गरी दैत्य क्षय गर्न्या नारायणी रूपकन प्रणाम छ ॥ १२ ॥ त्रिशूलच ॥ अर्द्धचन्द्र भालमा राखी त्रिशूल हातमा ली वृषभमा चढी

चं·भा०
४८

माहेश्वरी रूपकन नारायणी रूप० ॥ मयूर ॥ मयूर कुखुराले वेष्टित गरी वद्ध हात माली कौमारी रूपकं नारायणी रूपकन० ॥१४॥ शंखच
॥शंखचक्र गदा धनु हातमाली केवल वैष्णवी रूप तत्रौछु नारायणी रूपकन० ॥१५॥ गृहीतो ॥ हातमा चक्र लियाको दंतले पृथिवी उचाल्या
कएस्ता वाराही रूप नारायणी रूपकन० ॥१६॥ नृसिंह ॥ वडा प्रचण्ड नृसिंह रूप गरी विसर्ग री दैत्यको विनाश रूप तीन लोकको रक्षक नाराय ४८
णी रूपकन० ॥ किरीटि ॥ हजार आँखा भयाको शिरमा मुकुट राख्याको वृत्रासुर दैत्यका प्राणहारी नारायणी रूप ॥१८॥ शिवदू ॥ शिवदूती स्वरू
पले महावलवंत भईछौ घोररूप तत्रौछु दैत्यको विनाश गर्न्या रूप नारायणी रूपकन० ॥१९॥ दंष्ट्राकरा ॥ वडा २ दंतले संयुक्त शिरो माला

शिरमा पहिरी चामुण्डा रूप नारायणी रूपकन० ॥२०॥ लक्ष्मिल ॥ लक्ष्मी रूप लज्जा महाविद्या श्रद्धा स्वरूप पुष्टि ध्रुव रूप धारी महारात्रि रूप
नारायणी रूपकन० ॥२१॥ मेधे सरस्व ॥ मेधा रूप सरस्वती रूप वाभ्रवि रूप तत्रौछु नित्य रूप नारायणी रूपकन० ॥२२॥ सर्वस्वरूपे ॥ स सर्वतः।२
र्वस्वरूप सर्वेश रूप सर्वशक्ति रूप भय देखी रक्षित गर्न्या तिमि छौ हे देवी तिमि दुर्गा दुर्गी देवी कनमस्कार गर्छु ॥२३॥ सर्वतः ॥ सर्वथा तिमि ति
मि आदि स्वरूप अंत्य स्वरूप सृष्टि प्र० लय स्वरूप आफै छौ तिमि नारायणी स्वरूपकन नमस्कार गर्छु ॥२४॥ स्ततं ॥ जोतीन आँखा भयाको त
त्रो रूप सुंदर छ हृदो सब भय मार्न्या गर्न्या तिमि कात्यायनी लाई नमस्कार गर्छु ॥२५॥ ज्वालाकरा ॥ ज्वाला धेरै भयाको उग्ररूप असुर दैत्यको

चं॰ भा॰ ४६ नाश गर्न्या । जो त्रिशूल छ त्यो रक्षा गरोस् तिमि भद्रकालिकन प्रणाम छ ॥२६॥ हिनस्ति ॥ जुन घंटाले दैत्यहरूका तेजको विनाश गर्दछ संसा
र भरी पूर्ण गर्न्या पापसं चूर्ण गर्न्या हे देवी तिमि रक्षा गरोस् ॥२७॥ असुरासृ ॥ असुरका वसालेर गतले जस्को धारमा अभिव्याप्त भयाको
शोभायमान छ त्यो कल्याण गरोस् तिमिकन प्रणाम छ ॥२८॥ ॥रोगानशे ॥ हे दुर्गे तिमि संतुष्ट भया पछि रोगनाश होला रुष्ट भया पछि ४८
कामनाश होला. तम्रा आश्रयमा लाग्न्याका विपत्ति हुँदैन. तम्रा आश्रय गर्न्याका शरणमा मानिस जान्छन् ॥२९॥ एतत्कृतं । हे आद्य
हे दुर्गे जो तिमिले धर्मद्वेषी दैत्यको कदन गर्न्या [illegible] कोछ अनेक रूप ली अनेक रूप गरी दैत्य विनाश गर्न्या छ म ॥२९॥ विद्यासु शा ॥

देखियाँ तिमि कन प्रणाम गर्छौं ॥२९॥ विद्या शास्त्र वाक्य शास्त्रमा तिमि विना हि आद्यो को छ ममता गाडलमा अंधकार संसार समुद्रमा दि ध्यामी न सं
सार गर्न्या तिमि छौ ॥३०॥ रक्षांसि ॥ राक्षसले उग्र विषवंत सर्पले शत्रुका वलले समात्याको भयावनका अग्निले जलायाको भया एति दुःख मा
तिमि रक्षा गर्छौं ॥३१॥ विश्वेश्वरि ॥ हे विश्वेश्वरी तिमि कस्ता छौ जगत्का भुवं घतूप छौ संसारमा तिमिमाथि भक्तिले जो नम्रित भयाका लोक धन्य छ ॥३२॥
देविप्रसी ॥ हे देवि तिमि हामिमाथि धेर प्रसन्न भई दियाभरि शत्रुको जो भय छ त्यो भय [illegible] कन प्राप्त गर्न्या समस्त जगत्का पापको क्षय गर्न्या ठत्पात
उपद्रवको क्षय गर्न्या महा उपसर्ग हरतिको क्षय गर्न्यो ॥३३॥ ॥प्रणतानां ॥ हे देवि तम्रा चरणकमलमा जो नम्रित भयाका तिनमाथि प्रसन्न भया तिमि आ

चं·भा·
५०

निहारी छौ तीन लोकमा स्तुत्य छौ वर दिन्या छौ ॥३४॥ देव्युवाच ॥ वरदाहं ॥ देवीकहंथीन् हे देवता हो तिम्रा मनमा ज्याकों इच्छा छ त्यो माग म दिउला ति
मि उपकारमूर्ति आफै छौ ॥३५॥ देवा ऊचुः ॥ सर्वबाधा ॥ दिवता माग छं सर्व त्यस मस्त बाधाको नाश गर्न निमित्त यो काम तपाइले सदा गर्नु हय्या वैरि
को क्षय गर्न्या स्॥३६॥ देव्युवाच ॥ वैवस्वतं ॥ अष्टाविंशति कलियुगमध्ये वैवस्वत नाम मनुका अंतरमा शुंभ निशुंभ दुरा जा उत्पन्न हुंन्या छ ॥३७॥ नन्द ५०
गोपगृ ॥ त्यस दिनमा मैले नन्दगोपका घरमा जन्म ली जशोदाका गर्भ बाट उत्पन्न भई विंध्याचलमा बसी दैत्यको नाश गर्न्या छु ॥३८॥ पुनरप्य ॥ फे
री पनि रौद्र रूपले पृथिवीतलमा उत्री कन वैप्रचित्त दानव हरुलाई हान्या छु ॥३९॥ भक्ष्ययन्त्या ॥ वैप्रचित्त जो महा दैत्य छन् उग्रतन कन मरखाः

न्या छु नूना दिन महा दाडिमका फूलको उपमा जस्ता छ त्यस दिनमा ॥४०॥ ततो मां ॥ स्वर्गलोकमा देवता मर्त्यलोकमा मानिसले मेरो रक्तदंतिका नामको
व्याख्या गर्न्या छन् ॥४१॥ ततः शते ॥ तहापछि शयनेत्र ले विश्वरलाई म देख्न्या छु मानिसले शताक्षी भनि मेरो स्तुति गर्न्या छु ॥४२॥ ततोहं ॥
तहापछि अखिल लोकको पालना आफ्ना देहबाट निस्क्याको शाकले वर्षा न हुन्या संसग गर्न्या छु तेहि दैत्यको बध गर्छु ॥४३॥ शाकंभरी ॥ त्यस
दिनमा मेरो नाउ शाकंभरी भनि प्रख्यात हुन्या छ तेहि दैत्यको वध गर्छु ॥४४॥ दुर्गादेवी ॥ दुर्गा नाम मेरो प्रख्यात हुन्या छ फेरि हिमालयमा बसी भी
म रूप गर्न्या पछि ॥४५॥ रक्षांसि ॥ राक्षसको भक्षण गर्न्या छु मुनिको रक्षा गर्न्या छु त्यस दिनमा नम्र मूर्तिले मेरो स्तव हुन्या छ ॥४६॥ भीमादेवी ॥ भी

दे॰ भा॰ ५१

मा देवी भनि मेरो नाम प्रख्यात हुन्याछ जूनादिनमा अरुण नाम दैत्यले तीन लोकमा बाधा गर्नुछ ॥ ४७ ॥ तदाहं ॥ त्यस दिनमा भ्रामररूप गरी असं
ख्य षट्पद भई महासुरको विनाश गर्न्याछु ॥ ४८ ॥ भ्रामरी ॥ भ्रामरी भनि मेरा नाउ लोकमा प्रख्यात हुन्याछ जूनादिनमा दैत्यले उत्पन्न गर्न्या
को बाधा हुन्याछ ॥ ४९ ॥ तदा २ ॥ त्यस दिनमा शत्रुको लय गर्नुन्याछु ॥ ५० ॥ ॥ इति मार्कण्डेयपुराणे ॥ ११ ॥ देव्युवाच ॥ एभिः स्तवै ॥ दुर्गा कहंथी ५१
यस स्तोत्रले मेरा स्तव श्रवण कथन यो गर्ली तस्को समस्त बाधाको विनाश गर्न्याछु ॥ १ ॥ मधुकैट ॥ मधुकैटभका नाश महिषासुरका नाश शुं
भनिशुंभवध जो कोहि पाठ गर्ली ॥ २ ॥ अष्टम्यां च ॥ अष्टमी नवमी मा चतुर्दशी मा एकचित्त भई यो मेरो उत्तम माहात्म्य जो भा॰ निस सुनला भ

क्ति पूर्वगरी ॥ ३ ॥ नतेषां जा ॥ तिनका घरमा दुःखकै कै पनि हुदैन आपत्ति पनि आउदैन दारिद्र्य पनि हुदैन इष्ट वियोग पनि हुदैन ॥ ४ ॥ शत्रुतो न भ ॥
शत्रु बाट भय न हुन्या चोरको र राजाको भय न हुन्या तरवारको अग्निको जलको भय कहिं पनि न हवस् ॥ ५ ॥ तस्मान्ममै ॥ तस्कारण यो मेरो माह
त्म्य परम भक्तिले मानिस हरुले सदाकाल सुनु · परम कल्याण हवस् ॥ ६ ॥ उपसर्गा ॥ उपसर्ग जो छन् ति दूर होस्॥ जाउन् महामारी पनि शां
त भइजाउन् त्यस्तै तीन प्रकारको उत्पात शान्त भई जावस् ॥ ७ ॥ यत्रैतत ॥ जहां जो मेरो माहात्म्य पाठ गर्दछ त्यस जग्गामा मेरो संनिवास त्यो
त्यो जग्गा मैले छोडनु छैन ॥ ८ ॥ बलिप्रद ॥ जहा बलिदान हुंछ जहां पूजा विधान हुंछ होम भयाको जग्गामा · यो चरित्र वर्णन गरी सुंनु

कहनु॥९॥जागता२॥जानीकनन जानिकनन्याकोही पूजागन्या गन्याकोत्योरकमेरास्तवपाठलेसंपूर्ण होला॥१०॥शरत्काले॥शरतकाल
भन्नाआश्विनदशैमाजो मेरोमहापूजागर्छन्‌ जोयेत्यादशैमामेरोमहापूजागर्छन्भक्तिपूर्वक संदेह॥११॥सर्वबाधा॥मानिसका समस्त
बाधादूरजावस धनधान्यछोराहरूलेसंयुक्तहवस मनकामना पाठलेपुगला॥१२॥श्रुत्वाममै॥येमेरोमाहात्म्यकनरान्नोगरीसुन्याउत्पत्ति ५२
धेरहवस सवजगामानिर्भय होला॥१३॥रिपव:॥शत्रुकोक्षयहवसकल्याणवढुं तैहोलामेरोमाहात्म्य सुन्याकाकुलमा आनन्द होला
॥१४॥शांतिकर्म॥शांतिकर्ममादु:स्वप्नदर्शनमानवग्रहलेगन्याकापीडालागदा मेरोमाहात्म्य सुनु॥१५॥उपसर्ग॥उपसर्गजतिभया

:काशांतभईजाउन्‌ ग्रहपीडा शांतहवन्‌ दु:स्वप्नपनि सुस्वप्नहवस्‌॥१६॥बालग्रहा॥बालग्रहवाटउपद्रवभयाकाबालकको शांतिगर्याहवन्‌
संघातभयामा मैत्रीगर्न्याउन्नतमहवन्‌॥१७॥दुर्वृत्त॥समस्तपृथिवीमध्येमान्याकही भयाकादुर्वृत्तकोवलहानिहवस राक्षसभूतपिशाच
हरूपाठगन्यामात्रलेजाउन्‌॥१८॥सर्वंममै॥समस्तमेरोमाहात्म्यजोछत्योमेरोतुष्टिगर्न्याछ बलिदान पुष्पधूपदीपउत्तमचन्दनले॥१९
विप्राणां॥नित्यब्राह्मणभोजनदियालेहोमगन्यालेनित्यहविदेकन्यालेजोवर्षदिनसंममसगर्छौतिगर्लीत्यस्कोफलितस्कआहुन्त्
पाठलेहोला॥२०॥कीर्तिर्मे॥योसप्तसतीपाठरान्नोतरहवित्तलाईकनसुन्यापछिपापकाटियलाआयुवधला॥२१॥रक्षांकरो॥मेरोकीर्त्ति

चं·भा·
५३

नकनजोमा निसन्नक्षेन्यावेलामाप्रोसरक्षाहोलालडाईमापनिपाठगन्यापहिरक्षाहोला ॥२२॥ तस्मिंश्रुते ॥ येस्तव पाठसुन्याकोरा त्रुलेगन्याको
भयनहवस जो तिमिहरुलेगन्याकोस्तुति जोब्रह्मर्षिलेगन्याको स्तुति ॥२३॥ ब्रह्मर्षिगण ॥ ब्रह्मालिगन्याकोजोस्तुति त्यापढ्नु वनमाथातभ
मामाअग्निलाग दासाभ ध्यमापर्न्याको ॥२४॥ दस्युभिर्वा ॥ शून्यजग्गामा चोरलेसमात्याकोभय शत्रुलेपक्र्याकोभयमा की। सिंह वाघ वनहाती
लेवनमा घेन्याको ॥२५॥ राजाक्रुद्धे ॥ राजाआकुर्मा थियगुस्सा भयाकोवाध्याकोनदीमापन्याकोभय। भवरीमातलेको समुद्रमान दीमा धुंगा
डुबनला ग्यो भन्या ॥२६॥ पतत्सु वा ॥ वडो लडाईभयामास मस्त ज्याभयकावाधाआई पन्याकोकष्ट ज्याकेह आईपन्याकोभ मरेथि ॥२७॥ ॥ ५३

॥स्मरन् ॥ यो मेरो चरित्र स्मरणगन्यालेमहासंकटबाट मुक्तहोला मेरा प्रभावलेसिंहहरि चोर वैरिलेपक्र्यामा ॥२८॥ दूरादेव ॥ दूरदेश विभागिजाउ
नुमेरो चरित्र स्मरणगर्नमात्रै मेथाअभिभेद्छन् यस्तो वाक्यचण्डिकादेवतामाथिगर्थीन् ॥२९॥ परयता ॥ सबैदेवता देखनमात्रै अंतर्धान भइनति
देवताहरू अक्षाअधिकारमावस्थ्या ॥३०॥ यज्ञभागः ॥ यज्ञकोपुरापकन देवताहरू आंथ्यादेवताकावैरिज्या भयाका शुंभादिकोनाश हुं
थ्यो ॥३१॥ जगद्विध्वं ॥ शुंभनिशुंभदैत्यमन्यापछि अरु जो बाकिरह्याको दैत्य पाताल मा पुगथ्या ॥३२॥ स्वर्गभग ॥ यस्तातरह तेन भगव
नी पनि फेरि भवतारलिदै जगत्संसारको पालनागर्थीन् ॥३३॥ तयेतन्मो ॥ तिमीले यो सं सारमा हितगन्याको हुं विश्वको उत्पन्नगर्न्या तिमीले जन

दे.मा.

५४ तिनि छ्उ मागयापछि ज्ञान पनि पाउँछ संपत्ति पनि पाउँछ । ३४ ॥ व्याप्तंतये ॥ हे सुरराजा होतिन्ले यो त्व सारा दृश्याको छ मा... काली हा मारी म
हामायास्वरूपले अभिव्याप्त गन्याको ॥ ३५ ॥ सैवकाले ॥ ति दुर्गीका लमा महामारी स्वरू पछ सृष्टिका लमा अजा रूप छन् ति सनुष्ट भयापछि
स्थितिरूप कुं छन् न ॥ ३६ ॥ भवकाले ॥ उत्पत्ति गर्दा तिनिले लक्ष्मी वृद्धि गरिदिछन् तिनको अभाव भयामा लक्ष्मीको नारा होला ॥ ३७ ॥
स्तुतासंपू ॥ त्यसता तिदुर्गीकन राम्रा तरह की तिनीको पूजा धूपगंधादिले गर्यापछि छोरा धन धर्म मति हुन्या छ ॥ ३८ ॥ ॥ ॥ ॥ ५४
इति मार्कण्डेयपुराणे ॥ १२ ॥ ॥ ऋषिरुवाच ॥ एतत्तेकथि ॥ मेधा ऋषि भंछ हे सुरथ राजा हो यो देवीको माहात्म्य मैले तिमिलाई कह्या :

यस्ता प्रभाव की जो जगदंबा छ् तनकन जन्तले संसार धारेछ ॥ १ ॥ विद्यातथै ॥ भगवान् की जो माया छ विष्णुमायाले तिन्ले तनलाई यसै
स्थला छरजरु मानिसकन ॥ २ ॥ मोह्यंते ॥ मोहित गन्यापनि तिनै छ तिमि हरुपनि मोहित भयाका छौ तन्को सेवा गन्यापछि कामना पु
गला परमेश्वरीको शरण गर ॥ ३ ॥ आराधिता ॥ तन्को आराधना गन्याले भोग को स्वर्ग को मोक्ष पाउला । मार्कण्डेय भंछन् स्व ः
त्तो मेधा को वचन सुनिकन सुरथ नाम राजाले ॥ ४ ॥ प्रणिपत्य ॥ मेधा नाम ऋषिका पाउ परि वाको विधि सुनि निर्विण्ण मनता लेग ः
न्याको राज्य छाड्याको ॥ ५ ॥ जगाम स ॥ त्यो सुरथ राजा समाधि वैश्य नदीका किनारामा बसी दुर्गाको दर्शन पाउँ भनिकन धाले तपस्या

चं॰ भा॰ ५५ गर्थ्यो ॥६॥ स च वैश्य ॥ त्यो वैश्य पनि नदीका किनारामा बसिकन माटाको दुर्गा मूर्ति बनाई यो सप्तसती पाठ गर्थ्यो ॥७॥ अर्हणां ॥ ति दुई
जना पुष्प धूप अग्नि तर्पण गरी निराहारलिसंयता त्मा संगत स्मा ध्यि मन वसाई कन स्तुति गर्थ्या ॥८॥ ददतुस्तौ ॥ राजा र वैश्य दुई ज
ना आफ्ना देहवाट निकारक्तादि वालि पनि दिथ्या युक्तातरह तीन वर्ष सम्म आराधना गर्दा यतात्माकु हा ॥९॥ परितुष्टा ॥ जगद्धात्री ५५
जो चण्डिका छन् तिप्रत्यक्ष भई कहथी हे नृप हो तेरो क्या कांछा छ हे वैश्य तेरो क्या छ ॥१०॥ मत्तस्तत् ॥ तिमि दुइ जनाको कांछा
मदेखि छु परसन्न भयाको छु मार्कण्डेय भंछन् तहा पछि राजाले आफ्नु राज्य निर्भय गरि माग थ्यो ॥११॥ अन्यत्रैव ॥ शत्रुका र

हि बलले पनि दूर जावस। त्यो वैश्य पनि तत्वज्ञान मागी ममता छोडि विरक्त थ्यो ॥१२॥ मनीत्यह ॥ वैश्य भंछ यो मेरो यो तेरो नहुन्या संग प्रस
न्न हवस भनी देवी कहंथी हे राजा हो तेले अब थोरै दिनमा राज्य पाउलास ॥१३॥ हत्वारि ॥ समस्त आफ्ना शत्रु मारी स राज्य तेरो अस्ख
लित हुन्या छ मन्या पछि फेरि जन्म लीकन वैवस्वत मनु बाट तेले ॥१४॥ सावर्णिको ॥ सावर्णि नाम मनु प्रख्यात हुनेछ पृथिवी माहे
वैश्य तेले माग्याका वर दिया ॥१५॥ तं प्रयच्छ ॥ तला दूते रो कांछा पुगोस तत्वज्ञानी भयास मार्कण्डेय भंछन हे ज्ञानि निश्च विश्वस्य
स्तो दुइ जनालाई मनो वांछा पुग्न्या वर दीकन ॥१६॥ वभूवान्त ॥ आफ्नु ढुंगाको अंतर्ध्यान हुंथि तिनले वधियास्तुति गर्थ्या र स्तात रह दे

देवीबाट वर पाईकन सुरथ राजा ॥१७॥ सूर्य्यांशजन्म। सूर्य्यबाट जन्म पाईकन सावर्णि नाम मनु प्रख्यात होला ॥१८॥ ॥ ॥
इति मार्कण्डेयपुराणे सावर्णिके मन्वन्तरे देवीमहात्म्ये सुरथसमाधिवरप्रदानं दुर्गामहात्म्यं सम्पूर्णम् ॥ शुभम् ॥ श्रेयोस्तु ॥ ॥
स्वहस्तलिखितं विप्रश्री रूपशंकरशर्माकोयाथ्थ सुतानंलो भयाय मुतुलो भयान सा महापापलाई ओ जुलो शुभम्
संवत् १९३२ मिति मथ सं फुलिचोया श्रीदुर्गाप्रीतिरस्तु ॥ श्रेयोस्तु ॥ श्रीगोपीनाथाय नमः ॥ श्रीरामाय ॥

१ श्रीदुर्गामाहात्म्यपाठपुस्तकमिदं ॥ ॥

ॐ नमश्चण्डिकायै ॥ ॥ अस्य सप्तशतीका प्रथमचरित्रस्य ब्रह्मा ऋषिर्गायत्रीछन्दः श्रीमहाकालीदेवता रक्तदन्तिकाबीजं नन्दाशक्तिः अग्नि
तत्वं सर्वज्ञानमनार्थमहीसूक्तपाठे जपे विनियोगः॥ ॥ मार्कण्डेय उवाच॥ सावर्णिः सूर्यतनयो १ महामायानुभावेन २ स्वारोचिषेन्त
रे पूर्वं ३ तस्य पालयतः सम्यक् ४ तस्य तैरभवद्युद्धं ५ ततः स्वपुरमायातो ६ अमात्यैर्बलिभिर्दुष्टै ७ ततो मृगयाव्याजेन ८ स तत्राश्रम
मद्राक्षी ९ तस्थौ कञ्चित्स कालञ्च १० सोचिन्तयत्तदा तत्र ११ मत्पूर्वैः पालितं पूर्वं १२ न जाने स प्रधानो मे १३ ममानुवृत्तिं कुर्वन्ति १४ सञ्चित
ः सोति दुःखेन १५ तत्र विप्राश्रमाभ्यास १६ सशोक इव कस्मात्वं १७ प्रत्युवाच स तं वैश्य १८ ॥ वैश्य उवाच॥ समाधिर्नाम वैश्योहम् १९ विहीन
श्च धनैर्दारै २० सोहं न वेद्मि पुत्राणां २० किन्नु तेषां गृहे क्षेमम् २१ ॥ ॥ राजोवाच॥ यैर्निरस्तो भवांल्लुब्धै २२ ॥ ॥ वैश्य उवाच॥ एवमेतद्यथा प्राह
२३ ॥ यैः सन्त्यज्य पितृस्नेहं २४ किमेतन्नाभिजानामि २५ तेषां कृते मे निःश्वासो २६ ॥ ॥ मार्कण्डेय उवाच॥ ततस्तौ सहितौ विप्र २७ कृत्वा तु तौ यथान्या
यं २८ ॥ ॥ राजोवाच॥ भगवंस्त्वामहं प्रष्टु २७ ममत्वं गतराज्यस्य २८ अयं च निकृतः पुत्रै २९ एवमेष तथाहं च ३० तत्किमेतन्महा
भाग ३१ ॥ ऋषिरुवाच॥ ज्ञानमस्ति समस्तस्य ३२ दिवान्धाः प्राणिनः केचि ३३ ज्ञानिनो मनुजाः सत्यं ३४ ज्ञानं च तन्मनुष्याणां ३५
ज्ञानेपि सति पश्यैतान् ३६ मानुषा मनुजव्याघ्र ३७ तथापि ममतावर्त्त ३८ तन्नात्र विस्मयः कार्यो ३९ ज्ञानिनामपि चेतांसि ४० तया

विसृज्यतेविश्वं ४१ साविद्यापरमामुक्तेः ४२॥ ॥राजोवाच॥भगवन्काहिसादेवी ४३ यत्स्वभावायसादेवी ४४॥ ॥ऋषिरुवाच॥नित्यैवसा
जगन्मूर्त्ति ४५ देवानांकार्यसिद्ध्यर्थं ४६ योगनिद्रांयदाविष्णु ४७ तदाद्वावसुरौघोरौ ४८ सनाभिकमलेविष्णोः ४९ तुष्टावयोगनिद्रांतां ५०
॥ ॥ब्रह्मोवाच॥विश्वेश्वरींजगद्धात्रीं ५१ त्वंस्वाहात्वंस्वधात्वंहि ५२ अर्द्धमात्रास्थितानित्या ५३ त्वयैतद्धार्यतेविश्वं ५४ विसृष्टौसृष्टिरू
पात्वं ५५ महाविद्यामहामाया ५६ प्रकृतिस्त्वंचसर्वस्य ५७ त्वंश्रीस्त्वमीश्वरीत्वंह्रीः ५८ खड्गिनीशूलिनीघोरा ५९ सौम्यासौम्यतराशे
ष ६० यच्चकिंचित्क्वचिद्वस्तु ६१ ययात्वयाजगत्स्रष्टा ६२ विष्णुःशरीरग्रहणं ६३ सात्वमित्थंप्रभावैःस्वैः ६४ प्रबोधंचजगत्स्वा

मी ६५ ॥ ॥ऋषिरुवाच॥एवंस्तुतातदादेवी ६६ नेत्रास्यनासिकाबाहु ६७ उत्तस्थौचजगन्नाथ ६८ मधुकैटभौदुरात्मानौ
६९ समुत्थायततस्ताभ्यां ७० तावप्यतिबलोन्मत्तौ ७१॥ ॥श्रीभगवानुवाच॥भवेतामद्यमेतुष्टौ ७२॥ ॥ऋषिरुवाच॥वञ्चिता
भ्यामितितदा ७३ प्रीतौस्वस्तवयुद्धेन ७४॥ ॥ऋषिरुवाच॥तथेत्युक्त्वाभगवता ७५ एवमेषासमुत्पन्ना ७६॥ ॥
॥ ॥इतिश्रीमार्कण्डेयपुराणेसावर्णिकेमन्वन्तरेदेवीमाहात्म्येमधुकैटभवधः॥ ॥ ॥ऋषिरुवाच॥ ॐअस्यसकलसि
कामधमचरित्रस्यविष्णुरृषिः उष्णिक्छन्दः श्रीमहाकालीदेवतादुर्गाबीजंशाकम्भरीशक्तिः वायुस्तत्त्वंसर्वकामनार्थमहीसूक्ले

ध्यात्वैवं जपेद्विनियोगः॥ ॥ऋषिरुवाच॥ देवासुरनमस्कृतं ७ कृपासूर्यकोटिप्रभाविष्टं ८ नमः पद्माजितादेवा ९ यथ
स्तुतं नयोस्तु १० सूर्यचन्द्राग्निनिलयनेत्रं ११ सर्वानिन्त्राकृतास्तवं १२ एतद्धः कथितं सर्वं १३ एकस्मिन्नचादेवाना
४ कर्माणि कायपूर्णस्य १४ अन्यथाखिलदेवानां १५ अनीवतनुसः कृत १६ अनुत्तमेशक्ति जः १७ यदकृ दांतवं ३
तउ १८ सौम्यनस्कृनयोर्श्रूभं १९ वमलकुजलापादी २० नमस्कृदन्ताःसिद्धा २१ पूर्वीवसिद्धयास्कृजः २२ तत
समस्तदेवानां २३ गूढं तूलाच्छिनिःकृष्य २४ नीलवर्णवकृणः नकि २५ वज्रभिन्नःसमलोच २६ कालदण्डधरादं पु

८८॥ समस्तनामस्कृपश्च ८९ कीर्तिदश्रमनंस्थान ९० अर्द्धवस्तुनथानुत्तं ९१ अनुत्तीयकत्वानि ९२ अस्कन्धनकरूपाणि ९३
अदृदकाधिस्कृत्ये ९४ ददावशून्यं कृतया ९५ नागहार्नददीन्ते ९६ सर्व्वानिलाननादाथ्ये ९७ अमायनाभिसद्गा ९८ व
यालवसुधायेत्नुः ९९ उद्धूम्रनयरथेनां १०० सर्वज्ञाखिलसैन्यास्कृ १०१ अस्यधावतर्तगद १०२ पादाक्रान्तभुवं १०३॥
दिग्नागुजसद्धेन १०४ नमस्कास्कुर्वदृधाम्नकौ १०५ यूयूरधयान्तरब्रह्मर्षी १०६ ॥अयुद्धमायूतनाश्रि १०७ अयूतानांनमे ह
वह्नि १०८ वृनीतथनांकोशाव १०९ यूयूरवर्तयूरगनत ११० यूयूधूःसयूरगदध्या १११ हयानाश्चवृतायुद्ध ११२ अयूधूःसयूरगदध्याः

११३ देवीं खड्गप्रहारैस्तु ११४ लीलयैव प्रचिच्छेद ११५ मुमोचासुरदेहेषु ११६ चचारासुरसैन्येषु ११७ त एव सद्यः सम्भूता ११८ नाशयन्तोऽसुरगणान्
११९ मृदङ्गांश्च तथैवान्ये १२० खड्गादिभिश्च शतशो १२१ असुरान्भुवि पाशेन १२२ विपोथिता निपातेन १२३ केचिन्निपतिता भूमौ
१२३ शल्यानुकारिणः प्राणान् १२४ शिरांसि पेतुरन्येषां १२५ एकबाह्वक्षिचरणा १२६ कबन्धा युयुधुर्देव्या १२७ कबन्धाश्छि- ४
न्नशिरस १२८ पातितै रथनागाश्वै १२९ शोणितौघा महानद्य १२९ क्षणेन तन्महासैन्य १३० स च सिंहो महानाद १३१ देव्या गणै-
श्च तैस्तत्र १३२ ॥ ॥ ॥ इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे सावर्णिके मन्वन्तरे देवीमाहात्म्ये महिषासुरसैन्यवधः ॥ ॥ ॥ ऋषिरुवाच

॥ निहन्यमानं तत्सैन्य १३३ स देवीं शरवर्षेण १३४ तस्य छित्वा ततो देवी १३५ चिच्छेद च धनुः सङ्ख्ये १३६ स छिन्नधन्वा विरथो १३७
सिंहमाहत्य खड्गेन १३८ तस्याः खड्गो भुजं प्राप्य १३९ चिक्षेप च ततस्तत्तु १४० दृष्ट्वा तदापतच्छूलं १४१ हते तस्मिन्महावीर्ये १४२ सोऽपि श-
क्तिं मुमोचाथ १४३ भग्नां शक्तिं निपतितां १४४ ततः सिंहः समुत्पत्य १४५ युध्यमानौ ततस्तौ तु १४६ ततो वेगात्खमुत्पत्य १४७ उदग्रश्च
रणे देव्या १४८ देवी क्रुद्धा गदापातैः १४९ उग्रास्यमुग्रवीर्यं च १५० बिडालस्यासिना काया १५१ एवं संक्षीयमाने तु १५२ कांश्चि-
त्तुण्डप्रहारेण १५३ वेगेन कांश्चिदपरा १५४ निपात्य प्रमथानीक १५५ सोऽपि कोपान्महावीर्यः १५६ वेगभ्रमणविक्षुण्णा १५७ धुतशृ-

गविभिन्नाश्च १५७ इति क्रोधसमाध्मात १५८ सा क्षिप्त्वा तस्य वै पाशं १५९ ततः सिंहोऽभवत्सद्यो १६० तत एवाशु पुरुषं १६१ करेण च

महासिंहं १६२ ततो महासुरो भूयो १६३ ततः क्रुद्धा जगन्माता १६४ ननर्द चासुरः सोऽपि १६५ सा च तान्प्रहितांस्तेन १६६ ॥ ॥

देव्युवाच ॥ गर्ज गर्ज क्षणं मूढ १६७ ॥ ॥ ऋषिरुवाच ॥ एवमुक्त्वा समुत्पत्य १६७ ततः सोऽपि पदाक्रान्त १६८ अर्द्धनिःक्रान्त एवाः २

तो १६९ ततो हाहाकृतं सर्वं १७० तुष्टुवुस्तां सुरा देवी १७१ ॥ ॥ इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे सावर्णिके मन्वन्तरे देवीमाहा

त्म्ये महिषासुरवधः ॥ ॥ ऋषिरुवाच ॥ शक्रादयः सुरगणा निहतेऽतिवीर्ये १७२ ॥ ॥ देवा ऊचुः ॥ देव्या यया ततमिदं जगदात्म

शक्त्या १७३ यस्याः प्रभावमतुलं भगवाननन्तो १७४ या श्रीः स्वयं सुकृतिनां भवनेष्वलक्ष्मीः १७५ किं वर्णयाम तव रूपमचिन्त्य

मेतत् १७६ हेतुः समस्तजगतां त्रिगुणापि दोषैः १७७ यस्याः समस्तसुरता समुदीरणेन १७८ या मुक्तिहेतुरविचिन्त्यमहाव्रता च १७९

शब्दात्मिका सुविमलर्ग्यजुषां निधानं १८० मेधासि देवि विदिताखिलशास्त्रसारा १८१ ईषत्सहासममलं परिपूर्णचन्द्र १८२ दृष्ट्वा तु

देवि कुपितं भ्रुकुटीकराल १८३ देवि प्रसीद परमा भवती भवाय १८४ ते सम्मता जनपदेषु धनानि तेषां १८५ धर्म्याणि देवि सकला

नि सदैव कर्म्मा १८६ दुर्गे स्मृता हरसि भीतिमशेषजन्तोः १८७ एभिर्हतैर्जगदुपैति सुखं तथैते १८८ दृष्ट्वैव किं न भवती प्रकरो

ति

भितस्य १८९ खड्गप्रभानिकरविस्फुरणैस्तथोग्रैः १९० दुर्वृत्तवृत्तशमनं तव देवि शीलं १९१ केनोपमा भवतु तेऽस्य पराक्रमस्य
१९२ त्रैलोक्यमेतदखिलं रिपुनाशनेन १९३ ॥ ॥शूलेन पाहि नो देवि १९४ प्राच्यां रक्ष प्रतीच्यां च १९५ सौम्यानि यानि रूपाणि
१९६ ॥ खड्गशूलगदादीनि १९७ ॥ ॥ऋषिरुवाच॥ एवं स्तुता सुरैर्दिव्यैः १९८ भक्त्या समस्तैस्त्रिदशैर् १९९ ॥ ॥देव्युवा
च॥ व्रियतां त्रिदशाः सर्वे २०० ॥ ॥देवा ऊचुः॥ भगवत्या कृतं सर्वं २०१ यदि चापि वरो देय २०२ यश्च मर्त्यः स्तवैरेभिस् २०३
वृद्धयेऽस्मत्प्रसन्ना त्वं २०४ ॥ ॥ऋषिरुवाच॥ इति प्रसादिता देवै २०५ ॐ इत्येतत्कथितं नृप २०६ पुनश्च गौरीदेहात्सा:

नकाणाय च लोकानां २०७॥ ॥ ॥ इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे सावर्णिके मन्वन्तरे देवीमाहात्म्ये शक्रादिस्तुतिः॥ ॥ ॥ॐ अ
स्य श्रीमउत्तमचरित्रस्य रुद्र ऋषिरनुष्टुप्छन्दः श्रीमहासरस्वती देवता भीमा शक्तिः भ्रामरी बीजं सूर्यस्तत्वं सामवेदः स्वरूपं कल्पनमनार्थः
महासरस्वतीप्रीत्यर्थे जपे विनियोगः॥ ॥ ॥ऋषिरुवाच॥ पुरा शुम्भनिशुम्भाभ्यां २०८ तावेव सूर्यतां तद्वद् २०९ तावेव प
वनर्द्धिश्च २०९ हृताधिकारास्त्रिदशा २१० तयास्माकं वरो दत्तो २११ इति कृत्वा मतिं देवा २१२॥ ॥देवा ऊचुः॥
नमो देव्यै महादेव्यै २०३ रौद्रायै नमो नित्यायै २०४ कल्याण्यै प्रणतां वृद्ध्यै २०५ दुर्गायै दुर्गपारायै २०६ अति

सौम्यातिसौन्दर्ये २२७ या देवी सर्वभूतेषु विष्णुमायेति शब्दिता। नमस्तस्यै ३ नमो नमः॥ २२८ ॥ विष्णुमाया पृताश्च यावत
तावत्ततः परं। एवं बुद्धिर्निद्रा क्षुधा छायाथ शक्तिस्तथा कृष्णा॥ क्षमा कान्तिस्तथा जातिर्लज्जा शान्तिस्तथैव च॥ श्रद्धा कान्तिस्तथा
लक्ष्मी वृत्तिधृतिस्मृति दया॥ तुष्टि पुष्टिस्तथा माता भ्रान्तिर्नृपात्प्रसीद मे॥ २३१ ॥ ॐ इन्द्रियाणां ॥ ॐ चितिरूपा अधिष्ठात्री २३२ चिति
रूपेण या कृत्स्न २३३ स्तुता सुरैः पूर्वमभीष्टसंश्रया २३४ या साम्प्रतं चोद्धतदैत्यतापितै २३५ ॥ ॥ऋषिरुवाच॥ एवं स्तवादियुक्तानां
मातुं वीतास्तुता स्तू २३६ काऐमनेता स्तूयते २३७ शरीरकोशाद्यत्तस्याः २३८ तस्यां विनिर्गतायां तु २३९ ततोम्बिका परं रूपं २४०

शुम्भाय चारव्याता २४१ नैव तादृक् क्वचिद्रूपं २४२ स्त्रीरत्नमतिचार्वङ्गी २४३ यानि रत्नानि मणयो २४४ ऐरावतः समानीतो २४५ वि
मानं हंसयुक्तं २४६ निधिरेष महापद्मः २४७ छत्रं ते वारुणं गेहे २४८ मृत्योरुत्क्रान्तिदा नाम २४९ निशुम्भस्याब्धिजाताश्च २४९ एवं दैत्येन्द्र रत्ना
नि २५० ॥ ॥ऋषिरुवाच॥ निशुम्भाति वचः शुम्भ २५१ इति चेति च वक्तव्या २५२॥ ॥ऋषिरुवाच॥ स तत्र गत्वा यत्रास्ते २५३॥ ॥
दूत उवाच॥ देवि दैत्येश्वरः शुम्भ २५४ अवध्याः सर्वदेवानां २५५ मम त्रैलोक्यमखिलं २५६ त्रैलोक्ये वररत्नानि २५७ क्षीरोदमथनो
द्भूत २५८ यानि चान्यानि देवेषु २५९ स्त्रीरत्नभूतां त्वां देवि २६० मां वा ममानुजं वापि २६१ परमैश्वर्यमतुलं २६२ ॥ ॥ऋषिरुवाच॥

ॐ स ब्रह्मासनादादवि २६३ ॥ ॥देव्युवाच॥ सत्यमुक्तं त्वया नात्र २६४ किं त्वत्र यत्प्रतिज्ञातं २६५ यो मां जयति संग्रामे २६६ तदाग
च्छतु शुम्भोऽत्र २६७ ॥ ॥दूत उवाच॥ अवलिप्तासि मैवं त्वं २६८ अन्येषामपि दैत्यानां २६९ ॐ इन्द्राद्याः सकला देवा २७० सा त्वं गच्छ मयैवोक्ता २७१
॥ ॥देव्युवाच॥ एवमेतद्बली शुम्भो २७२ स त्वं गच्छ मयोक्तं ते २७३ ॥ ॥ ॥ॐ इति मार्कण्डेयपुराणे सावर्णिके मन्वन्तरे देवीमाहात्म्ये दूतसंवा ८
दः ॥ ॥ ॥ऋषिरुवाच॥ ॐ इत्याकर्ण्य वचो देव्याः २७४ तस्य दूतस्य तद्वाक्य २७५ हे धूम्रलोचनाशु त्वं २७६ तत्परित्राणदः कश्चित् २७७
॥ ॥ऋषिरुवाच॥ तेनाज्ञप्तस्ततः शीघ्रं २७८ स दृष्ट्वा तां ततो देवीं २७९ न चेत्प्रीत्याद्य भवती २८० ॥ ॥देव्युवाच॥ दैत्येश्वरेण प्रहिता २८·

॥ ॥ऋषिरुवाच॥ ॐ इत्युक्तः सोऽभ्यधावत २८१ अथ क्रुद्धं महासैन्य २८२ ततो धुतसटः कोपा २८३ कांश्चित्करप्रहारेण २८४ केषाञ्चित्पाट
यामास २८५ विच्छिन्नबाहुशिरसः २८६ क्षणेन तद्बलं सर्वं २८७ श्रुत्वा तमसुरं देव्या २८८ चुकोप दैत्याधिपति २८९ हे चण्ड हे मुण्ड बलै २९०
केशेष्वाकृष्य बद्ध्वा वा २९१ तस्यां हतायां दुष्टायां २९२ ॥ ॥ ॥ॐ इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे सावर्णिके मन्वन्तरे देवीमाहात्म्ये धूम्रलो
चनवधः ॥ ॥ ॥ऋषिरुवाच॥ आज्ञप्तास्ते ततो दैत्या २९३ ददृशुस्ते ततो देवी २९४ ते दृष्ट्वा तां समादातु २९५ ततः कोपं चकारोच्चै २९६ भ्रुकु
टीकुटिलात्तस्या २९७ विचित्रखट्वाङ्गधरा २९८ अतिविस्तारवदना २९९ सा वेगेनाभिपतिता ३०० पार्ष्णिग्राहाङ्कुशग्राहि ३०१ तथैव यो

धुरन्धरे ३०२ ... कैजयादकांगस ३०३ तेजस्का निवगस्कालि ३०४ बलिनी तद्दर्स्तसर्वं ३०५ असिनानिहताःकवि ३०६ करालाननदंष्ट्रे
सर्वे ३०७ नमवर्णे महाहासि ३०८ ताविचकाम्बालनकाले ३०९ ततोज्वलास्तानिवृत्ता ३१० दुष्कायपमहानिद्रे ३११ अथमत्तुत्वास्ववर्ती ३
१२ हतालीनततः सैन्ये ३१३ शिवपुत्रुस्यकालीव ३१४ मयावतवाली पहतो ३१५ ॥ ॥ऋषिरुवाच॥ तावानीतेततोदृष्ट्वा ३१६ यस्माश्चण्डमुण्डम
मुण्डः ३१७ ॥ ॥ इति मार्कण्डेयपुराणे सावर्णिकेमन्वन्तरे देवीमाहात्म्ये चण्डमुण्डवधः ॥ ॥ ॥ऋषिरुवाच॥ चण्डेचनिहते दैत्ये
३१८ ततः कोपपराधीन ३१९ शुम्भसर्ववसैर्दैत्ये ३२० कोटिवीर्याणि पञ्चाशत् ३२१ कालका दौर्हृता मौर्या ३२२ ... नाम्नापस्थानतपतिः ३२३ २

का
आयातं चण्डिका ३२४ ततस्सिंहो महानाद ३२५ धनुर्ज्याति हस्वनाम्नी ३२६ तन्निनादमपूरयत् ३२७ ततस्सिन्धुकोकनहृप ३२८ वृम्भेन
गुदविमुक्ती ३२९ पत्यदवंस्यपद्यूथे ३३० हंसयुक्तविमानाग्रे ३३१ माहेश्वरी वृषारूढा ३३२ कौमारीशक्तिहस्ताच ३३३ तथैववैष्णवीश
क्ति ३३४ यज्ञवाराहमतुलं ३३५ नारसिंही नृसिंहस्य ३३६ वज्रहस्ता तथैवैन्द्री ३३७ ततः परिवृतस्तानि ३३८ ततो देवी शरीरात्तु ३
३९ सा चाह धूम्रजटिले ३४० दूतं त्वं गच्छ भगवन् ३४१ तेनापि निरस्तां लक्ष्मी ३४२ बलावलेपाद पथ्यं ३४३ यतोनिपूर्ण देवस्थान ३४४ तपि
शूलावधार्दव्याः ३४५ ततः प्रथममेवाग्रे ३४६ सा च तान्श्रुदिहानुयाताम् ३४७ तस्याग्रतस्तथाकाली ३४८ कमण्डलुजलाक्षेप ३४९ मा

हेश्वरी त्रिशूलेन ३४९ ऐन्द्री कुलिशपातेन ३५० तुण्डप्रहारविध्वस्ता ३५१ नखैर्विदारितांश्चान्यान् ३५२ चण्डाट्टहासैरसुराः ३५३ इति मातृ
गणं क्रुद्धं ३५४ पलायनपरान्दृष्ट्वा ३५५ रक्तबिन्दुर्यदा भूमौ ३५६ युयुधे स गदापाणि ३५७ कुलिशेनाहतस्याशु ३५८ यावन्तः पतिता
स्तस्य ३६० ते चापि युयुधुस्तत्र ३६१ पुनश्च वज्रपातेन ३६२ वैष्णवी समरे चैनं ३६३ वैष्णवीचक्रभिन्नस्य ३६४ शक्त्या जघान कौमारी ३६५ १०
स चापि गदया दैत्यः ३६६ तस्याहतस्य बहुधा ३६७ तैश्चासुरासृक्सम्भूतै ३६८ तान्विषण्णान्सुरान्दृष्ट्वा ३६९ मच्छस्त्रपातसम्भूता ३७०
भक्षयन्ती चर रणे ३७१ इत्युक्त्वा तां ततो देवी ३७२ मुखेन काली जगृहे ३७३ ततोऽसावाजघानाम्बिकां ३७४ यतस्ततस्तद्वक्त्रेण ३७५

मुखे समुद्गता येऽस्या ३७६ जघान रक्तबीजं तं ३७७ नीरक्तश्च महीपाल ३७८ तेषां मातृगणो जातो ३७९॥ ॥ ॥
॥ ॥ इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे सावर्णिके मन्वन्तरे देवीमाहात्म्ये रक्तबीजवधः॥ ॥ ॥राजोवाच॥ विचित्रमिदमाख्यातं ३८० भूयश्चे
च्छाम्यहं श्रोतुं ३८१ ॥ ॥ऋषिरुवाच॥ चकार कोपमतुलं ३८२ हन्यमानं महासैन्यं ३८३ तस्याग्रतस्तथा पृष्ठे ३८४ आजगाम
महावीर्यः ३८५ ततो युद्धमतीवासीत् ३८६ चिक्षेप चण्डिका शस्त्रं ३८७ निशुम्भो निशितं खड्गं ३८८ ताडिते वाहने देवी ३८
छिन्ने चर्मणि खड्गे च ३८९ कोपाध्मातो निशुम्भोऽथ ३९० आयान्तं मुष्टिपातेन ३९१ ततः परशुहस्तं तं ३९२ तस्मिन्निपतिते

ऌमी ३९३ सतथहृदस्यभसृष्टं ३९४ तमायान्तंसमालोक्य ३९५ पूरयामा(मा)सककुभो ३९६ ततःसिंहोमहानादै ३९७ ततःकाली
समुत्पत्य ३९८ अट्टाट्टहासमशिवं ३९९ दुरात्मंस्तिष्ठतिष्ठेति ४०० शुम्भेनागतयायाशक्ति ४०१ सिंहनादेनशुम्भस्य ४०२ शुम्भ
मुक्तां छरान्देवी ४०३ ततःसाचण्डिकाक्रुद्धा ४०४ आजघानशरैर्देवी ४०५ ततोनिशुम्भः संप्राप्य ४०६ पुनश्चकृत्वा
बाहूना ४०६ ततोभगवतीक्रुद्धा ४०७ ततोनिशुम्भोवेगेन ४०८ तस्यापततएवाशु ४०९ शूलहस्तंसमायान्तं ४१० भिन्नस्यतस्यशू
लेन ४११ तस्यानिःक्रामतोदेवी ४१२ ततःसिंहश्चखादोग्र ४१३ कौमारीशक्तिनिर्भिन्नाः ४१४ माहेश्वरीत्रिशूलेन ४१५ ख

ण्डंखण्डंचकृत ४१४ केचिद्विनेशुरसुरा ४१५ ॥ ॥ ॥ इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे सावर्णिके मन्वन्तरे देवीमाहात्म्ये निशुम्भव
धः ॥ ॥ ॥ ऋषिरुवाच ॥ निशुम्भंनिहतंदृष्ट्वा ४१६ बलावलेपाद्दुष्टेत्वं ४१७ ॥ ॥ देव्युवाच ॥ एकैवाहंजगत्यत्र ४१८
ततस्समस्तास्तादेव्यो ४१९ ॥ ॥ देव्युवाच ॥ अहंविभूत्याबहुभि ४२० ॥ ॥ ततःप्रववृतेयुद्धं ४२१ शरवर्षैःशितैःशस्त्रै ४२२
दिव्यान्यस्त्राणिशतशो ४२३ मुक्तानितेनचास्त्राणि ४२४ ततःशरशतैर्देवी ४२५ छिन्नेधनुषिदैत्येन्द्र ४२६ ततःखड्गमुपादाय ४२७
तस्यापततएवाशु ४२८ हताश्वःसतदादैत्य ४२९ चिच्छेदापततस्तस्य ४३० समुष्टिंपातयामास ४३१ तलप्रहाराभिहतो ४३२ दु

सत्यवतप्रवोष्ठी ४३२ निष्कुईलनदादेत्य ४३४ नमानियुईत्रापुवीनी ४३५ सक्तिफामनलिंप्राम ४३६ नमायान्तेनमादवी ४३७ सगणामः
पयानार्थी ४३८ ततःश्रुततन्नमविलि ४३९ उत्सावनमेघाः सात्काये ४४० ततादेवगन्मत्ताश्च ४४१ अवादयकृत्येवानैचि ४४२ अहं [illegible]
य३न्मकाः ४४३॥ ॥ ॥श्रुतिस्थीमार्कण्डेयपुराणे सावर्णिकमन्वन्तरेदेवीमाहात्म्येशुम्भवधः॥ ॥ दृष्टिकृत्या ॥देव्यादूतनकम १२
कालरात्री ४४४ दक्षिणघन्नाहिरुनेत्रसीद ४४६ अभानहतमाजगत्स्वमका ४४७ तैर्वेकवीनकिंगनकवीर्या ४४८ ठिधाःसमका[illegible]वदविनदा
४४८ सर्वहतायचादेवी ४४९ सर्वस्यबुद्धिरूपेण ४५० नमायानिनमास्तुते। कालाकाशादिरूपेण। ४५१ सर्वमंगलमांगल्ये ४५२ सृष्टिस्थितिविना

नार्गी ४८७ नवनीनामनादीनाहि ४८८ हंसयुक्तविमानस्थे ४८९ त्रिशूलचन्द्राहिधरे ४९० मयूरकुक्कुटवृते ४९१ शंखचक्रगदाम्भोरुहे
२ गृहीतोपमहावज्रे ४९३ मृसिंहरूपेणोग्रेण ४९४ किरीटिनिमहावज्रे ४९५ शिवदूतीस्वरूपेण ४९६ दंष्ट्राकरालवदने ४९७ लक्ष्मि
लज्जेमहाविद्ये ४९८ मेधासरस्वतिवरे ४९९ सर्वस्वरूपसर्वेशे ५०० एतत्तेवदनंसौम्यं ५०१ ज्वालाकरालमत्युग्र ५०२ हिनस्तिदैत्य
तेजांसि ५०३ असुरासृग्वसापंक ५०४ रोगानशेषानपहंसितुष्टा ५०५ त्वत्कृतेयत्कदनंत्वयाद्य ५०६ विद्यासुशास्त्रेषुविवेकदीप
१०२ नर्क्षीयित्रयोत्रियान्ध्रनागम ५०८ विश्वेश्वरीत्वंपरिपासिविश्वं ५०९ देविप्रसीदपरिपालयनोऽरिभीते ५१० प्रणतानांप्रसीदत्वं ५११

॥ ॥ देव्युवाच ॥ वरदाहं सुरगणा ६१२ ॥ ॥ देवा ऊचुः ॥ सर्वबाधाप्रशमनं ६१३ ॥ ॥ देव्युवाच ॥ वैवस्वतेऽन्तरे प्राप्ते ६१४ नन्दगोपगृ
हे जाता ६१५ पुनरप्यतिरौद्रेण ६१६ भक्षयन्त्याश्च तानुग्रा ६१७ ततो मां देवताः स्वर्गे ६१८ भूयश्च शतवार्षिक्यां ६१९ ततः शतेन नेत्राणां
६२० ततोहमखिलं लोक ६२१ शाकम्भरीति विख्याति ६२२ दुर्गा देवीति विख्यातं ६२३ रक्षांसि भक्षयिष्यामि ६२४ भीमा देवीति विख्यातं ६२५
यदारुणाख्यस्त्रैलोक्ये ६२६ भ्रामरीति च मां लोका ६२७ इत्थं यदा यदा बाधा ६२८ ॥ ॥ इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे सावर्णिके मन्वन्तरे देवी
माहात्म्ये नारायणीस्तुतिः ॥ ॥ ॥ देव्युवाच ॥ एभिः स्तवैश्च मां नित्यं ६२९ मधुकैटभनाशं च ६३० अष्टम्यां च चतुर्दश्यां ६३१ न तेषां दुष्कृतं कि

ञ्चि ६३२ शत्रुतो न भयं तस्य ६३३ तस्मान्ममैतन्माहात्म्यं ६३४ उपसर्गानशेषांस्तु ६४५ यत्रैतत्पठ्यते सम्यग् ६४६ बलिप्रदाने पूजायां
६४७ जानताजानता वापि ६४८ बालग्रहाभिभूतानां ६४९ दुर्वृत्तानामशेषाणां ६५० सर्वं ममैतन्माहात्म्यं ६५० विप्राणां भोजनैर्हो
मै ६५१ प्रीतिर्मे क्रियते सास्मिन् ६५२ रक्षां करोति भूतेभ्यो ६५३ तस्मिञ्छ्रुते वैरिकृतं ६५४ ब्रह्मणा च कृतास्तास्तु ६५५ दस्युभिर्वा वृ
तः शून्ये ६५६ राज्ञा क्रुद्धेन वाज्ञप्तो ६५७ पतत्सु वापि शस्त्रेषु ६५८ स्मरन्ममैतच्चरितं ६५९ दूरादेव पलायन्ते ६६० ॥ ॥ ऋषिरुवाच
॥ इत्युक्त्वा सा भगवती ६६१ पश्यतामेव देवानां ६६२ यज्ञभागभुजः सर्वे ६६३ जगद्विध्वंसिनि तस्मिन् ६६४ एवं भगवती देवी ६६५

२ तयैतन्मोह्यते विश्वं २०६ व्याप्तं तयैतत्सकलं २०७ सैव काले महामारी २०८ भवकाले नृणां सैव २०९ स्तुता संपूजिता पुष्पै २१० || || १४
|| || || इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे सावर्णिके मन्वन्तरे देवीमाहात्म्ये फलस्तुतिः || || || ऋषिरुवाच || एतत्ते कथितं भूप २११ विद्या त-
थैव क्रियते २१२ मोह्यन्ते मोहिताश्चैव २१३ तामुपैहि महाराज २१४ || || मार्कण्डेय उवाच || इति तस्य वचः श्रुत्वा २१५ प्रणिपत्य
महाभागं २१६ जगाम सद्यस्तपसे २१७ स च वैश्यस्तपस्तेपे २१८ अर्हणां चक्रतुस्तस्याः २१९ ददतुस्तौ बलिं चैव २२० परितुष्टा जगद्धात्री
२२१ || || देव्युवाच || यत्प्रार्थ्यते त्वया भूप २२२ || || मार्कण्डेय उवाच || ततो वव्रे नृपो राज्यं २२३ सोऽपि वैश्यस्ततो ज्ञानं २२४ || ||

|| || देव्युवाच || स्वल्पैरहोभिर्नृपते २२५ हत्वा रिपूनस्खलितं २२६ मृतश्च भूयः संप्राप्य २२७ सावर्णिको मनुर्नाम २२८ वैश्यवर्य त्वया
यश्च २२९ तं प्रयच्छामि संसिद्ध्यै २३० || || मार्कण्डेय उवाच || इति दत्वा तयोर्देवी २३१ एवं देव्या वरं लब्ध्वा २३२ सावर्णिर्भविता मनुः
सावर्णिर्भविता मनुः || २३३ || || || इति श्रीमार्कण्डेयपुराणे सावर्णिके मन्वन्तरे देवीमाहात्म्ये सुरथवैश्ययोर्वरप्रदानं समाप्तम् ||
|| || ऋषिरुवाच || मार्कण्डेयपुराणोक्तं देवीमाहात्म्यमुत्तमं । अः ७० श्लोका हुत्वा तस्य प्रकीर्तितं संशयः || अज्ञानाद्विस्मृतेर्भ्रान्त्या यन्न्यूनम
धिकं कृतं । विपरीतं तु तत्सर्वं क्षमस्व परमेश्वरि || २ || यदक्षरपदभ्रष्टं मात्राहीनं च यद्भवेत् || तत्सर्वं क्षम्यतां देवि प्रसीद परमेश्वरि || ३ || यस्य स्मृत्या:

यन्नामोक्त्या तथा यज्ञक्रियादिषु । न्यूनं सम्पूर्णतां याति तत्प्रसादात्तव मेश्वरि । ४ ॥ मन्त्रहीनं क्रियाहीनं भक्तिहीनं सुरेश्वरि । यत्पूजितं मया देवि
स्मातं वनदा ... ॥ ५ ॥ अपराधसहस्राणि ... आवाहनं स्थैर्यं तथा । विसर्जनं न जानामि त्वं क्षमस्व मे ॥ ६ ॥ कामक्रोधविनिर्मुक्तः ...
मानं नृत्यं ... । गृहाण ... निर्माल्य ... ॥ ७ ॥ गुह्यातिगुह्यगोप्त्री त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपम् । सिद्धिर्भवतु मे देवि त्वत्प्रसादात् सु- १६
रेश्वरि ॥ ८ ॥

भक्ष्यंभोज्यंचलेह्यंसकलंदमतुलंचोष्यकंशालिभोग्यं · वस्त्रंनानाप्रकारंफलतिमालारसो
किंसर्वप्रार्थयेहं ।प्राप्यश्रीकल्पवृक्षंगजहयनरसारंगपूगादिकानां · यस्मिन्वृक्षेतपो
भिस्तमनिशममलंब्रूहिपूर्वोद्भवेत्वम् ॥ ~ ॥

यो विश्वप्राणहेतुस्तनुरपि च हरेर्यानकेतुस्वरूपं · यं संचिंत्यैव सद्यः स्वयमुरगवधूवर्ग
गर्भाः पतंति । चञ्चच्चण्डोरुतुण्डत्रुटितफणिवसारक्तशोणांकितास्यं · वन्दे छन्दोमयं
तं खगपतिममलं स्वर्णवर्णं सुपर्णम् ॥ ॥ गरुडस्य स्तुतिरियम् ॥ १ ॥

258
Deor
Makaturya